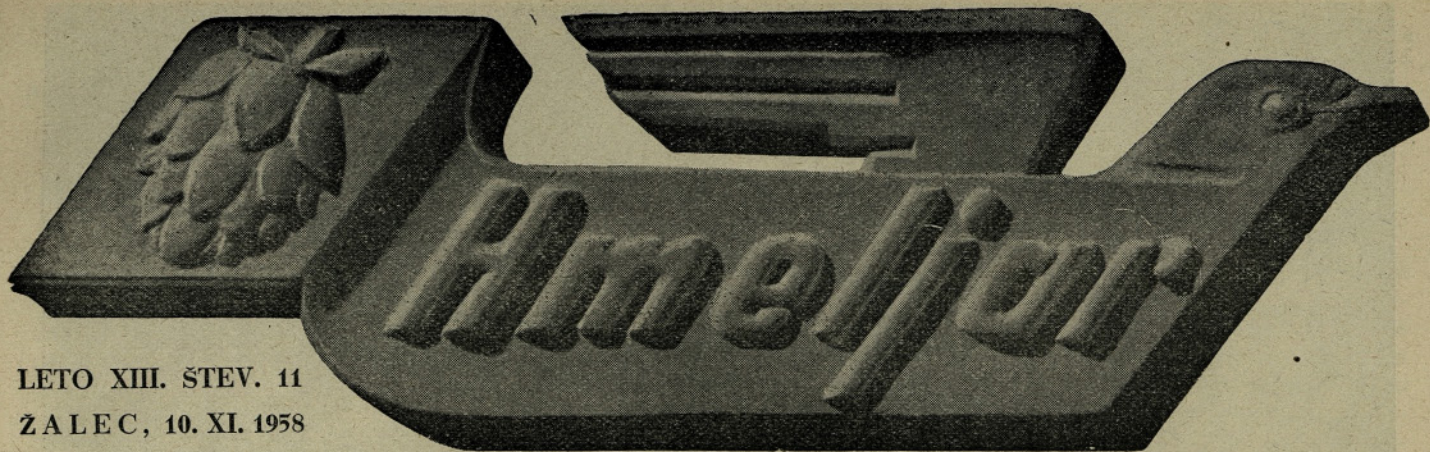

LETO XIII. ŠTEV. 11

ŽALEC, 10. XI. 1958

IZDAJA KMETIJSKA PROIZVAJALNA POSLOVNA ZVEZA V ŽALCU

Osnovna šola in spomenik žrtvam NOB v Šentandražu pri Polzeli

»Naša nespremenljiva in neodložljiva dolžnost je, da prosvetimo tudi najbolj oddaljen naš zaselek! Tudi kmetovalec vrh Šentandraža, ne le v osrčju Savinjske doline, mora spoznati, da se z uvajanjem, oziroma poglobljanjem socialističnih odnosov v kmetijski proizvodnji borimo za dvig življenjskega standarda in kulturne ravni naše, doslej zelo zaostale vasi!«

(Iz govora Fr. Simoniča, sekretarja OK ZKS Celje v osrednji upravni zgradbi savinjskih hmeljarjev-zadružnikov v Žalcu, 30. oktobra 1958)

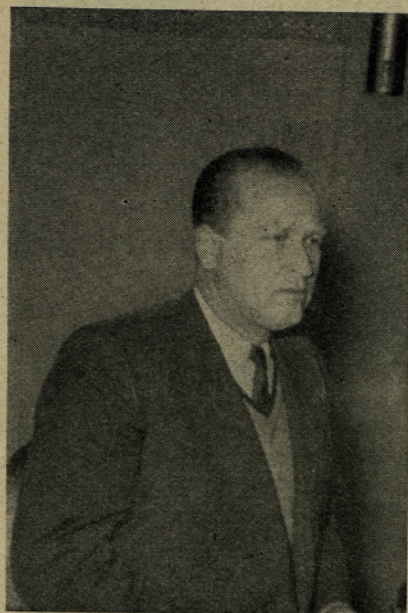
Tako splošni tehnični kakor kulturni napredek, kot je elektrifikacija, sodobni transport, tisk, radio, televizija itd., navajajo kmetijske proizvajalce k bolj produktivnemu delu in bolj kulturnemu življenju. Samoupravljanje proizvajalcev v velikih gospodarstvih, zadrugah in njihovih obratih postaja pri graditvi modernega kmetijstva zmerom večja sila. S splošnim razvojem kmetijstva se bodo zmanjšale razlike med nači-

nom življenja ljudi v mestu in na vasi, pa tudi nasprotja in razlike med interesi mesta in vasi. Že samo tako bo delovni kmet stopal zmerom bolj v nove proizvodne odnose in spreminjal s tem svojo družbeno naravo, način življenja in pojmovanj.

(Iz Programa ZKJ, sprejetega na VII. kongresu v Ljubljani.)

*Miran Cvenk, predsednik UO KPPZ Žalec, glavni govornik
na I. zboru v Domu v Žalcu, 30. oktobra 1958. Med drugimi govorniki so bili:*

*J. Stropnik,
KZ Soštanj*

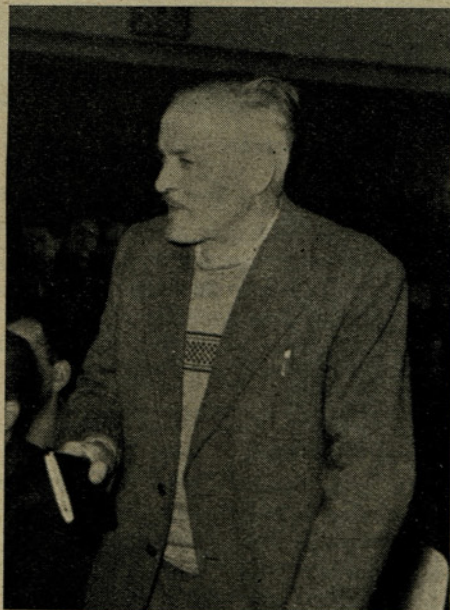
*Fr. Simonič,
sekretar OK ZKS Celje*

*J. Novak,
KGPZ Mozirje*

*V. Plaskan,
KZ Prebold*

*A. Travner,
KZ Šmartno ob Paki*

*G. Fonda,
KZ Polzela*

MIRAN CVENK, predsednik UO KPPZ Žalec

Sodelovanje „Zadruga-kmet“ v proizvodnji hmelja

Splošna kmetijska zadruga je ena izmed primernih oblik, s katerimi postopno premagujemo malolastniško stihijo in razvijamo veliko socialistično proizvodnjo. V svoji aktivnosti mora splošna kmetijska zadruga razvijati tiste oblike proizvodne kooperacije, ki bistveno povečujejo proizvodnjo, krepijo zadrugne sklade in ustvarjajo na ta način pogoje za moderno in socialistično veliko proizvodnjo. Samo takšne oblike vodijo k večji produktivnosti dela in zmanjšujejo proizvodne stroške. Odločilni materialno-ekonomski stimulus za razne oblike povezave individualnega kmeta z zadrugo mora biti materialni interes individualnega proizvajalca in ekonomski interes skupnosti, ki vlaga družbena sredstva v razvoj kmetijstva. Ta individualni ekonomski interes bo prepričeval kmeta o prednosti, ki jo ima veliko socialistično gospodarstvo pred zaostalim, malim in neorganiziranim.

Osnovo in cilje takšne kooperacije predstavlja tehnična baza, ki je popolnoma drugačna od baze, na katero se opira sedanja kmečka proizvodnja. Z njo bomo dosegli kvantitativno večje donose na enoto kapacitete, mobilizirali živo delo in vpeljali različne oblike združevanja zemlje. Zadruga morajo podružbljevati delovni proces, postopno spreminjati operacijo za operacijo v družbeni delovni proces in tako delovati na strukturo proizvodnje, na planiranje in postopno spreminjanje strukture vsega kmetijstva.

Tako določa program Zveze komunistov Jugoslavije, ki ga je sprejel VII. kongres v Ljubljani, in ki je ter mora ostati vodilo in merilo pri uvajanju, oziroma pri poglobljanju sodelovanja med kmetijsko zadrugo in kmetom tudi v proizvodnji hmelja.

Čeravno je program povsem razumljiv, vendar moramo v našem primeru, ko začenjamo s poglobljanjem nove oblike v proizvodnji hmelja, le dodati še nekaj potrebnih dodatnih razlag.

Z novo obliko sodelovanja med zadrugo in hmeljarjem moramo predvsem doseči javnost glede na razmerje med vlaganjem proizvodnih sredstev in dela individualnega proizvajalca hmelja ter vlaganjem proizvodnih sredstev in dela kmetijske zadruge v hmeljno proizvodnjo.

Resda je bilo na našem področju to sodelovanje že doslej precejšnje, vendar le nismo še utegnili ugotoviti razmerja med vlaganjem individualnega proizvajalca in kmetijske zadruge. Morda se je prav zavoljo tega zdel marsikateremu našemu hmeljarju njegov dohodek od prodanega suhega hmelja doslej manjši od vrednosti sredstev in dela, ki jih je on vložil v proizvodnjo hmelja. Prav tako pa nismo doslej nikdar in nikjer natančneje našli in ocenili proizvodna sredstva in dela, ki jih je doslej prispevala kmetijska zadruga v proizvodnjo hmelja. Skratka, zaradi hitrega uvajanja novih oblik proizvodnje, to je sodelovanja med zadrugo in kmetom, nismo doslej utegnili izdelati niti seznama vseh proizvodnih sredstev in del, ki sestavljajo proizvodnjo hmelja, kaj šele, da bi izračunali njihovo vrednost in določili razmerja med njimi, to je razmerja med vloženimi proizvodnimi sredstvi in delom individualnega pridelovalca hmelja ter med proizvodnimi sredstvi in delom kmetijske zadruge v proizvodnji hmelja. Nehote in verjetno se nam vsiljuje pomisel, da je prav v tem glavni vzrok, da pri dosedanjem uvajanju novih proizvodnih oblik v hmeljarstvu doslej nismo imeli zaznavnejših uspehov, zlasti glede vsebinskega poglobljanja tega sodelovanja.

Na pragu novega proizvodnega leta 1958/59 pa se moramo nespremenljivo odločiti, da bomo že letos dosegli to, česar doslej nismo. Zavoljo tega objavljamo pregled novega načina sodelovanja kmetijske zadruge in kmeta v hmeljni proizvodnji na našem področju po sklepu upravnega odbora Kmetijske proizvajalne poslovne zveze Žalec z dne 8. novembra 1958, seveda z ustreznimi razlagami.

Preden pa začnemo s pregledom in razlago, znova poudarjamo, da nikdar in nikakor ne smemo pozabiti, da je in ostane organizator proizvodnje kmetijska zadruga.

Ko pa poudarjamo, da je organizator proizvodnje kmetijska zadruga, a ne več zasebni hmeljar, pomeni, da mora kmetijska zadruga opraviti vsa tista dela, ki jih zahteva moderna kmetijska proizvodnja! To pomeni, da mora kmetijska zadruga uporabljati v proizvodnji *lastna* mehanična sredstva. Kmetijski stroji in naprave, ki so jih že doslej nabavile naše kmetijske zadruga, zlasti KPPZ Žalec, morajo opravljati vsa tista dela v pridelovanju hmelja, ki jih zahteva sodobna agrotehnika, od rigolanja pa do zaščitne službe. Skratka, vsa tista dela, ki jih zahteva nenehno izboljševanje kmetijske proizvodnje in ki jih zasebni hmeljar zaradi majhnosti njegovih sredstev proizvodnje ne zmore!

Ne le, da že naši gospodarski zakoni in uredbe predvidevajo, da mora vsa, pravkar naštetá dela opravljati kmetijska zadruga, že sama narava in upravljanje s sodobnimi kmetijskimi stroji na ves glas kliče kmetijsko zadrugo! Zahtevam sodobne kmetijske znanosti in tehnike je kos le kmetijska zadruga!

Povsem razumljivo pa je tudi, da sploh ne more zasebni hmeljar drugače, kakor da prav prizadevno sodeluje! Da na primer pri zaščitni službi prispeva vse svoje moči in izkušenosti za čim boljši in hitrejši popravek. Zasebni hmeljar mora sodelovati kot pošten in dober gospodar, ki je sklenil zadevno pogodbo s kmetijsko zadrugo!

Podlaga za določanje bodočih proizvodnih odnosov je: pridelek 1 kg suhega hmelja!

Individualni proizvajalec hmelja vlaga pri novem načinu sodelovanja »Zadruga-kmet« v proizvodnjo hmelja:

a) hlevski gnoj	35 din
b) vprega	5 din
c) delo: obdelava hmeljišč	90 din
obiranje hmeljišč	144 din
d) sušenje hmelja	50 din
e) soudeležba pri investiranju ter	
vzdrževanju nasadov in žičnic	31 din
f) renta	25 din
Povprečna cena	380 din

Pri pridelku hmelja bi bila proizvajalčeva-kmetova prodajna cena takale:

Vrsta hmelja	%	Cena
I. vrsta	20	420 din
II. vrsta	65	400 din
III. vrsta	10	280 din
VI. vrsta	5	160 din

Vsi stroški kmetovega vlaganja sredstev in dela so izračunani na podlagi ekonomskih cen. Stimulacija

(vzpodbuda) za kmeta je odvisna od kakovosti in količine pridelka. To pomeni, da bo pri novem načinu »Zadruga-kmet« zasebni pridelovalec hmelja prejel za svoj pridelek toliko večje plačilo, kolikor večja količina in boljša kakovost hmelja se bo ugotovila pri predaji hmelja.

Končni smoter nove proizvodne oblike »Zadruga-kmet« je, da z njo izboljšamo življenjske pogoje za zasebnega kmetovalca, kakor tudi, da okrepimo gospodarsko moč kmetijske zadruga.

Za nazoren prikaz objavljamo tabelo: »Dohodek proizvajalca-kmeta po doseženem pridelku hmelja« na 6. str.

Enako želimo dokazati, da bo sodelovanje »Zadruga-kmet« v nastopajočem proizvodnem letu 1958/59 še bolj vzpodbujalo proizvajalce hmelja kot dosedanji način sodelovanja med kmetijskimi zadrugami in hmeljarji na našem področju. Zavoljo tega objavljamo tole pregledno tabelo:

Predvideno sodelovanje zadruga za leto 1958/59		Dosedanje vlaganje kmeta
Umetni gnoj	31 din na kg suhega hmelja	31 din na kg suhega hmelja
Zaščitna služba	53 din na kg suhega hmelja	43 din na kg suhega hmelja
Strojna služba	71 din na kg suhega hmelja	20 din na kg suhega hmelja
Zavarovanje	53 din na kg suhega hmelja	40 din na kg suhega hmelja
Hmeljevke ali tanka žica	36 din na kg suhega hmelja	36 din na kg suhega hmelja
Skupaj	244 din	170 din

Razlika v vrednosti pri zaščitni in strojni službi med 1957/58 in 1958/59 je nastala zaradi opustitve dosedanjega regresiranja traktorskih uslug, ko je kmet plačal za traktorsko uro 230 din, medtem ko je bila cena traktorske ure za kmetijsko zadrugo 1100 din.

Razlika glede na zavarovanje hmelja proti toči v letu 1957/58 in 1958/59 je v tem, da pri novi obliki »zadruga-kmet« zavaruje kmetijska zadruga proizvodno ceno hmelja pri KZ. Zavarovanje hmelja proti toči je domala vsa leta doslej povzročalo velike težave. Pri novi proizvodni obliki »zadruga-kmet« pa je prevzela zavarovanje povsem v svojo pristojnost splošna kmetijska zadruga. Končno je razumljivo tudi, da se šteje v celoti kot vloga kmetijske zadruga v proizvodnjo hmelja vse plačevanje pogojenih zavarovalnih premij.

Prikaz teh novih proizvodnih odnosov oblike »zadruga-kmet« neovrgljivo dokazuje, da je predvidena odkupna cena konec proizvodnega leta 1958/59 večja od odkupne cene v proizvodnem letu 1957/58. V proizvodnem letu 1957/58 je bila odkupna cena za kilogram suhega hmelja I a vrste 570 din. Če od te cene odštejemo vrednost dosedanjega vlaganja individualnega hmeljarja v proizvodnjo, kar odslej naprej prevzema kmetijska zadruga in je skupna vrednost 170 din, bi morala biti odkupna cena I a suhega hmelja konec proizvodnega leta 1958/59 le 400 din. Tako pa znaša odkupna cena konec proizvodnega leta 1958/59 le 420 din! Zlahka moremo torej ugotoviti, da je nova odkupna cena večja od lanske za 20 din pri kilogramu.

Povečanje cene v proizvodnem letu 1958/59 pa se še stopnjuje v prid kmeta, ker vsak kilogram pridelanega hmelja da kmetu več umetnih gnojil in traktorskih ur, kar je posledica novega načina sodelovanja.

Kmetijska zadruga vlaga v proizvodnjo hmelja:

a) umetna gnojila	31 din
b) zaščitna služba	53 din
c) strojna obdelava hmeljišč	71 din
d) zavarovanje hmelja	53 din
e) hmeljevke ali žica za vodila	36 din
f) soudeležba pri investiranju	11 din
g) vzdrževanje zadr. sušilnic	35 din

Povprečna cena 290 din

Stroški oziroma prodajna cena za kilogram suhega hmelja za KZ:

	%	Cena
I. vrsta	20	350 din
II. vrsta	65	300 din
III. vrsta	10	200 din
IV. vrsta	5	100 din
Skupaj	100	Povprečje 290 din

Sodelovanje »zadruga-kmet« pri uporabi umetnih gnojil v hmeljski proizvodnji:

Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu je izračunal, koliko in kakšne doze umetnih gnojil zahteva proizvodnja hmelja, če hočemo doseči primeren pridelek na ha. Enako

je Inštitut izračunal razmerje doz teh umetnih gnojil, kakor ga zahteva proizvodnja hmelja. Ti izračuni nam tako omogočajo tudi določitev, koliko umetnih gnojil zahteva povprečno kg suhega hmelja in katera so ta umetna gnojila.

Umetna gnojila troši po hmeljišču kmetovalec sam, vendar pa ima kmetijska zadruga po svojih strokovnjakih dolžnost in pravico vpogleda ter presoje, če troši kmet umetna gnojila po navodilih Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu ter pravico in dolžnost, da takoj ukrene, da se gnojila uporabljajo strokovno in smotrno.

Pravzaprav moremo govoriti o nekakem vzajemnem nadzorovanju: hmeljar nadzoruje škropljenje, ki ga opravlja kmetijska zadruga, kmetijska zadruga pa nadzoruje uporabo (trosenje) umetnih gnojil, kar pa je opravke hmeljarja samega. Izigravanja so tako že v naprej skorajda povsem onemogočena.

Kmetijska zadruga preskrbi umetna gnojila, kmet pa jih uporabi po navodilih in pod nadzorstvom združne kmetijske službe. Po izračunu Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu zahteva proizvodnja kilograma suhega hmelja tale umetna gnojila:

60 dkg nitromonkala,
40 dkg Thomasove žlindre in
40 dkg kalijeve soli.

Količino umetnih gnojil, ki jih dobi kmet, pa določa kooperacijska pogodba med kmetijsko zadrugo in kmetom in sicer tako, da se v pogodbi oceni predvideni pridelek hmelja. Zlahka je nato izračunati potrebno količino gnojil.

Zaščitna služba

Povsem razumljivo je nadalje, da prevzame organizacijo in stroške za zaščitno službo povsem kmetijska zadruga. Kmetijska zadruga opravlja vsa škropljenja s svojimi stroji in s svojo delovno silo.

Nihče pa ne more oporekati trditvi, da bodo verjetno v praksi nastopili primeri, ko bo kmet moral pri škropljenju pripreči svojega konja in pomagati s svojim de-

lom. V takih primerih bo kmetijska zadruga pravzaprav najela zasebnega hmeljarja in njegovega konja proti plačilu. Taki primeri, ko bo kmetijska zadruga zaposlevala zasebnega hmeljarja, bodo le izjeme in le začasna rešitev v sili. Za take primere štejemo škropljenje v tistih hmeljiščih, kjer je traktorska obdelava zaradi preozke razdalje med vrstami neizvedljiva.

Kmetijska zadruga opravi vso zaščitno službo, pri čemer sodeluje proizvajalec — kmet kot dober gospodar. V kolikor hmeljišča niso primerna za traktorsko škropljenje, more to delo po naročilu zadruge opraviti proizvajalec z zadružno škropilnico in lastno vprego. Zadruga plača proizvajalcu za to delo znesek 8 din za 1 kg oddanega kmelja. Razumljivo je, da tudi v tem primeru da kmetijska zadruga zaščitna sredstva.

Strojna obdelava hmeljišč

Perspektivni plan predvideva popolno mehanizacijo hmeljne proizvodnje. Pri tem bo prav, če takoj preberemo Odredbo o pogojih za saditev novih površin hmelja v okraju Celje, ki jo objavljamo v tej številki »Hmeljarja« na strani 16. Tudi traktorske ure so izračunane po strokovnjakih Hmeljarskega inštituta v Žalcu. Za vsak kilogram suhega hmelja je določeno število povprečno potrebnih traktorskih ur. Hmeljar, ko bo sklenil pogodbo, bo na podlagi pogodbe vedel, koliko traktorskih ur mu v proizvodnji hmelja prispeva kmetijska zadruga.

Pri 100 kg oddanega suhega hmelja sodeluje kmetijska zadruga z vlogo 6,5 traktorskih ur v proizvodnjo. Načeloma se te traktorske ure morajo uporabiti za obdelovanje hmeljišč. V kolikor pa hmeljišča niso primerna za delo s traktorji, je moč te ure uporabiti v proizvodnji drugih kultur. Tako bo hmeljar sprostil svojo delovno silo in jo uporabil pri opravkih v hmeljiščih.

Hmeljevke ali žica za vodila

Kmetijska zadruga dodeljuje za vzdrževanje starih nasadov s hmeljevkami razpoložljivo količino hmeljevk. V proizvodnem letu 1958/59 je moč nabaviti le toliko hmeljevk, da jih bo mogla vložiti kmetijska zadruga 120 za hektar. Kot dober gospodar bo kmetijska zadruga dodeljevala hmeljevke le tistim proizvajalcem, pri katerih se bo pokazala največja in najnujnejša potreba za zamenjavo starih z novimi hmeljevkami. Merilo pri odločanju, koliko je dati posameznemu hmeljarju novih hmeljevk, bo za zadrugo pač le predvidevanje, koliko in kakega hmelja bo v teh hmeljiščih verjetno pridelal hmeljar.

Za žičnice preskrbi in da kmetijska zadruga žico za vodila in kaveljčke in sicer na vsakih 100 sadik

4,76 kg žice za vodila in

0,35 kg žice za kaveljčke.

Poudarjamo, da je v proizvodnem letu 1958/59 mogoče nabaviti največ ca. 200.000 hmeljevk. Zavrlo tega je mogoče za zamenjavo obrabljenih hmeljevk v starih nasadih nameniti povprečno le 120 hmeljevk za ha. Prav zato pa je zagotovljena žica za žične nasade v taki količini, kakor jo bo zahtevala proizvodnja.

Vlaganje kmetijske proizvajalne Poslovne zveze

Poslovna zveza skrbi za izvršitev plana razširitve in investicij v hmeljarstvu. Ta dela se bodo opravljala iz sredstev amortizacije pri proizvodnji hmelja. Ta sredstva bi bila na razpolago za graditev sušilnic, za nabavo mehanizacije v sodelovanju s kmetijsko zadrugo in v sodelovanju z zadrugo oziroma proizvajalcem za napravo žičnih nasadov.

Žičnice se po zgraditvi prenesejo med osnovna sredstva kmetijske zadruge v vrednosti tistega dela, ki ga je investirala zadružna organizacija.

Strokovno in pospeševalno službo opravlja Inštitut, ki ga vzdržuje Poslovna zveza. Za svoje delo bo Inštitut dobil plačilo v odgovarjajočem znesku pridelanega hmelja I. in II. vrste. Poslovna zveza sodeluje pri nabavi žičnic z naslednjimi sredstvi:

2100 kg žice v vrednosti	273.000 din
traktorska dela v vrednosti	70.000 din
1000 kg Thomasove žlindre v vrednosti	17.000 din
Torej v materialu s	360.000 din

Pri nabavi drogov in postavljanju žičnice pa s	140.000 din
--	-------------

Torej v skupnem znesku s	500.000 din
------------------------------------	-------------

Tako se formira tale odkupna cena za 1 kg hmelja:

Vrsta hmelja razred	%	Kmet din	Zadruga din	KPPZ din	Odkupna cena
I.	20	420	350	250	1.020
II.	65	400	300	200	900
III.	10	280	200	100	580
IV.	5	160	100	—	260
Povpr.	100	380	290	190	860

Iz navedene razpredelnice je razvidno, da so razponi pri prvi in drugi vrsti največji pri kmetijski zadrugi in poslovni zvezi. Tako je zadružna organizacija ekonomsko primorana, da čim bolj skrbi za kvalitetni pridelek, kajti le od kvalitetnega pridelka je odvisna stimulacija zadružne organizacije. Razponi pri kmetu so blažji pri prvih dveh kvalitetah in to zavrlo tega, ker je od zaščitne službe, ki je v celoti v rokah zadružne organizacije, v večji meri odvisna kvaliteta pridelka. Ta ekonomski instrument bo še bolj prišiljeval zadružno organizacijo, da bo posvetila vso potrebno skrb zaščitni službi, oziroma vsem agrotehničnim ukrepom.

V zgornji razpredelnici formirana cena je cena (proizvodna polna lastna cena) v kooperaciji.

Večje cene, dosežene pri prodaji odkupljenega hmelja, ustvarjajo dohodek. Del ustvarjenega dohodka naj bi se dodelil proizvajalcu kot udeležbo na dohodku (premija) po teje lestvici:

Prodajna cena din	I a vrsta hmelja din	II. vrsta hmelja din
1400—1600	30	20
1600—1800	40	30
nad 1800	50	40

Ostanek dohodka po odbitku prometnega davka pripada kmetijski zadrugi za izvrševanje plana razširjene proizvodnje.

Vsa ta dejstva so dokaz, da bo sodelovanje »kmet-zadruga« pospešilo izboljšanje pogojev, tako proizvajalcu kot zadružni organizaciji. Kmet bo tako ustvaril boljše pogoje za dvig svoje življenjske ravni, kmetijska zadruga pa bo z ustvarjanjem večje proizvodnje nenehno povečevala zadružne sklade. S tem bo tudi mogla nuditi z razširjeno reprodukcijo v kmetijstvu in z novim investiranjem omogočiti čedalje boljše pogoje za večjo proizvodnjo.

Dohodek proizvajalca-kmeta po doseženem pridelku hmelja

(1. razr. 20%, 2 razr. 65%, 3. razr. 10%, 4. razr. 5%)

IZRAČUN NA PODLAGI POVPREČNE CENE!

	Računska cena za 1 kg din	800 kg din	900 kg din	1.000 kg din	1.100 kg din	1.200 kg din	1.300 kg din	1.400 kg din	1.500 kg din	1.600 kg din	1.700 kg din	1.800 kg din	1.900 kg din	2.000 kg din
1 Bruto dohodek (povprečna odkupna cena)	580	304.000	342.000	380.000	418.000	456.000	494.000	532.000	570.000	608.000	646.000	684.000	722.000	760.000
Stroški: fiksni stroški — hlevski gnoj		36.800	36.800	36.800	36.800	36.800	36.800	36.800	36.800	36.800	36.800	36.800	36.800	36.800
vprega		5.400	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400
soudel. na inv.		32.700	32.700	32.700	32.700	32.700	32.700	32.700	32.700	32.700	32.700	32.700	32.700	32.700
renta		30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
spremenljivi stroški — obiranje		115.200	129.600	144.000	158.400	172.800	187.200	201.600	216.000	230.400	244.800	259.200	273.600	288.000
sušenje		40.000	45.000	50.000	55.000	60.000	65.000	70.000	75.000	80.000	85.000	90.000	95.000	100.000
2 Stroški skupaj		260.100	279.500	298.900	318.300	337.700	357.100	376.500	395.900	415.300	434.700	454.100	473.500	492.900
3 Čisti dohodek skupaj — plačilo za delo		43.900	62.500	81.100	99.700	118.300	136.900	155.500	174.100	192.700	211.300	229.900	348.500	267.100
na 1 kg hmelja		54,88	69,44	81,10	90,64	98,58	105,31	111,07	116,07	120,44	124,29	127,72	130,79	133,55
4 Premije — 1. raz. 20% hmelja po 40 din		6.400	7.200	8.000	8.800	9.600	10.400	11.200	12.000	12.800	13.600	14.400	15.200	16.000
2. raz. 65% hmelja po 30 din		15.600	17.550	19.500	21.450	23.400	25.350	27.300	29.250	31.200	33.150	35.100	37.050	39.000
5 Skupni čisti doh. — plačilo za delo (3+4)		65.900	87.250	108.600	129.050	151.300	172.650	194.000	215.350	236.700	258.050	279.400	300.750	322.100
na 1 kg hmelja		82,37	96,94	108,60	118,14	126,08	132,81	138,57	143,57	147,94	151,74	155,22	158,29	161,05

V kolikor proizvajalec doseže še boljši pridelek hmelja po razredih, kot to navaja gornji primer, bo ustvaril še večji čisti dohodek od zgoraj navedenega.

SAVINJSKI
HMELJARJI

prvič volijo zadružne svete

Franjo Lubej,
predsednik OZZ Celje

UVODNA OPOMBA: Začetka, razvoja in konca priprav za prve volitve v zadružne svete na hmeljarskem področju nikakor ni moč ustrezno prikazati le z eno samo, še tako nadrobno izdelano reportažo. Zaradi tega sem vse te dni »križaril« s fotokamero in novinarsko beležko v rokah po Savinjski dolini in tistih predelih, vaseh in zaselkih izven Savinjske doline, kjer se ukvarjajo s pridelovanjem zelene rožice, savinjskega goldinga, snemal in skrbno zbiral besede, izjave, ocene, ugibanja, pritrjevanja in temu enako... Objavljam vse to gradivo po razvrstitvi glede na nastanek.

Urednik

Vprašanje: Ko sva, tov. predsednik, lani na Silvestrovo zaključila pomenek o rasti zadružne misli na področju OLO Celje, sem Ti zagotavljal, da Te z intervjuji ne bom nadlegoval vsaj leto dni. No, ni še leto pri kraju, ko sem že primoran svojo besedo prelomiti. Zakaj? Svoj današnji prihod opravičujem z dvoje dejstvi, ki mimo njih glasilu KPPZ Žalec »Hmeljar«, nikakor ne more, če hoče ostati zvest svojemu programu! Gre namreč za nekak surov oris letošnjih prvih izkušenj z novimi oblikami proizvodnje v savinjskem hmeljarstvu in za kratek pomenek o razpravljanju o odkupnih cenah za letošnji suh hmelj, ki se je med obiranjem, pa tudi po tem, le precej zaostri. Drugi predmet današnjega najinega razgovora pa naj bi bile volitve v upravne odbore in zadružne svete na hmeljarskem področju 16. novembra 1958.

Da se povsem razumeva! Poudarjam, da prav dobro vem, da Ti ni moč že zdaj spregovoriti končno besedo o letošnjih izkušnjah sodelovanja med kmetijskimi zadrugami in hmeljarji, vendar pa le pričakujem, da boš tvegaj vsaj kratek oris temeljev, ki smo jih letos položili na hmeljarskem področju.

Trdim tudi, da je kakršno koli nadaljevanje tega sodelovanja, oziroma poglobljanja bistva in končnega namena tega sodelovanja mogoče le, če so ti temelji zares trdni. Še več! Trdnost teh temeljev je po mojem prepričanju tudi zdržala oster piš razprav o plačilu za letošnje delo v hmeljiščih, preden se je o tem odločilo! Ali morda ne?

Glede na volitve v zadružne svete, ki bodo 16. novembra 1958, pa Te prosim, da spregovoriš nekako »okrajno« besedo o zrelosti in pripravljenosti kandidatov za zadružne svete! Imena kandidatov domala že poznamo, javnost pa pričakuje nekako zagotovilo, da bodo izvoljeni kos odgovornim nalogam v novih organih kmetijskih zadrug.

Pri obeh primerih pa prosim, da ostaneva znotraj področja, kjer je hmelj glavna poljska kultura!

Odgovor: Zares mi beseda ne gre zlahka z jezika, ker me že tako zgoda, da ne rečem, prezgoda, vpra-

šuješ o letošnjih izkušnjah! Pravzaprav še niti nismo uspeli potegniti črte pod letošnjo proizvodnjo bilanco, pa naj že odgovorno ocenjujemo prve poskuse sodelovanja med kmetijskimi zadrugami in hmeljarji?! Zlasti je tak poskus tvegan zavoljo **novosti** tega sodelovanja!

Takole bom rekel! Sodelovanje med kmetijskimi zadrugami in hmeljarji je bilo že doslej prav tesno, tako, da na prvo roko ne morem reči karkoli v prid **bistvenim, vsebinskim** spremembam od lani na letos! Vse to nas šele čaka!

Morda se splača omeniti sodelovanje zadrug s hmeljarji v strojni obdelavi. Zakaj? Doslej zbrani podatki namreč kažejo, da je hmeljarsko področje letos močnejše in bolje izkoriščalo kmetijske stroje, kakor kdajkoli poprej. To vsekakor odraža precej večje zanimanje hmeljarjev za moderno obdelovanje zemlje! Hkrati pa pomeni začetek močnejše preusmeritve kmetovalcev na hmeljarskem področju na intenzivnejšo proizvodnjo tudi drugih poljskih kultur, zlasti tistih, ki bodo neposredno pomagale reševati našo revno živinorejo. Zanimanje za strojno obdelavo nedvomno temelji na materialni podlagi, pogonsko moč posameznikom pa dajejo morda predvsem sorazmerno nizke cene strojnih storitev.

Letošnji način je na moč in neposredno bodril proizvajalce. Ne morem pa trditi, da se je ta način povsem in pozitivno obnesel! Zavoljo tega bodo morale zadružne organizacije na hmeljarskem področju v prihodnosti dopolnjevati, neogibno in načrtno, ta sistem! Glavna naloga sistema mora biti: Vloga kmetijske zadruga se mora **z njenimi** tehničnimi sredstvi močnejše odražati! Prav tako se mora v prihodnosti močnejše odražati že na prvo oko, da v proizvodnji **odloča** kmetijska zadruga, a ne individualni proizvajalec! Škropljenje hmeljišč, pa tudi druga strojna dela, morajo postati **pristojnost** kmetijske zadruga, kmetijska zadruga je nekak režiser!

O vsem tem bo nedvomno treba še povsod in na moč razpravljati! Zlasti bomo morali poiskati ustrezne organizacijske oblike, ki bodo kmetijskim zadrugam omogočile tudi dejansko izpolnjevanje njene vloge! Izpolnjevanje te naloge zahteva nekolikokrat višjo stopnjo strokovnosti izvrševalcev, kajti le ti upravljajo z velikimi družbenimi sredstvi, uporabljenimi med proizvodnjo. Prav tako zahteva taka proizvodnja precej visoko tehnično opremljenost kmetijskih zadrug!

Spoprijeti se bomo morali spet s starim, znanim problemom, s pomanjkanjem strokovnega kadra v nekaterih kmetijskih zadrugah. Poudarjam, da je o tem treba razpravljati in ukrepati že zdaj! Inštitut za hmeljarstvo in KPPZ Žalec bosta imela vsekakor precej več dela, kot doslej. Prepričan pa sem tudi, da bodo o tem mogli takoj razpravljati novi zadružni sveti, ki jih bomo izvolili 16. novembra 1958! Kar smelo bom postavil primero! Novi zadružni sveti bodo opravljali zrelostni izpit prav s to nalogo!

Če pogledamo resnici v obraz, moremo reči, da nam priprave za volitve mnogo obetajo! In, opiram se prav na razgibanost in temeljitost pri pripravah za volitve, zavoljo tega trdim, da smemo upravičeno pričakovati, da bodo novi upravni odbori in zadružni sveti le kos prevzetim odgovornim nalogam! Seveda moramo pripomniti, da jim bodo pri vsem tem in vse-

stransko morali pomagati drugi družbeni, politični činitelji!

No, tudi o odkupnih cenah za letošnji suh hmelj je treba spregovoriti dve, tri besede! Takole! Resda je po hmeljarskem področju med letošnjo sezono nekoliko močnejše završalo, vendar je čezrače glede na to več ali manj že povsem očiščeno! Situacija na svetovnem trgu je bila letos zaznavno neugodnejša od prejšnjih let. Mimo tega pa moramo poudariti, da nas je prav tako letos prizadela slaba letina, tako glede na količine, kakor glede na kakovost pridelka. Pač muhasta letina, ki je hmeljarji enake ne pomni že skoraj polno četrstoletje! Razumljivo, da so letos materialno prizadeti predvsem tisti hmeljarji, ki za voljo naravnih, vremenskih nevšečnosti v letošnji proizvodnji niso uspeli, kakor so pričakovali, oziroma, narava jim truda in stroškov ni povrnila! Pristojni forumi pa so vzlic temu le določili letos take odkupne cene, da morejo z njimi hmeljarji le povrniti porabljene stroške. Skratka, letošnje odkupne cene so določili proizvodni stroški in pričakovanja normalne letine! Določene so bile realno. Prav tako je prav, da slabši prodajni pogoji niso neugodno vplivali na odkupne cene! To dejstvo krepi razvoj hmeljarstva v prihodnosti! In še: Razmerje med letošnjimi cenami za suh hmelj in cenami za nekatere druge kmetijske pridelke je vsekakor realno!

Vprašanje: Javnost, ki pozna nadrobneje hmeljarsko področje, pričakuje, da odločnost in hitra izvedba volitev 16. t. m. na hmeljarskem področju, to je predvsem področje ObLO Zalec in Šoštanj, ne bosta niti za betvico popustili od moči in tempa na zadnjih volitvah v občinske ljudske odbore! Ali Ti je, tov. predsednik, moč pokazati vzroke tako visoki ravni državljanske in še posebej združne zavesti v občini Zalec in Šoštanj?

Odgovor: Verjetno se ne bom zmotil, če pravim, da se nam bodo pričakovanja glede na udeležbo pri volitvah v upravne odbore in združne svete tudi to pot izpolnila! Tak naš up podpira pregled dosedanjih priprav na volitve, obseg in živahnost tekmovanja, razgibane priprave itd. Toda, pričakovanja so le pričakovanja! Izkušnja nam jih mora šele potrditi!

Trdim, da je živahnosti in razgibanosti predvolilnih dni na hmeljarskem področju precej prilila mreža tukajšnjih organizacij SZDL. Tako je tudi prav!

Konec vseh koncev pa je treba še poudariti, da so se tudi sedanji upravni odbori kmetijskih zadrug presneto dobro in uspešno spoprijeli s pripravami na volitve. Razpravljanje na združnih zborih in sestankih je tu pa tam izredno kritično, torej pozitivno! S tako, konstruktivno kritiko moramo uspeti pri odpravljanju doslejšnjih napak. Pri teh razpravah je opaziti že na prvo oko, da so hmeljarji razgledani in pripravljeni na nenehno odpravljanje slabosti in uvažanje naprednejših principov v gospodarjenju. Prav gotovo je to tudi med pglavitnimi temelji našemu delu v prihodnosti! Izkušnje nam pravijo, da nam le taka, poglobljena kritičnost, utemeljena v pravih osnovah, lahko pomaga pri nadaljnjem utrjevanju kmetijskih zadrug na našem področju.

Vprašanje: Ali n'ista morda tudi večje vključevanje žena in mladine v kmetijske zadruge zadnji čas ter odvijanje tekmovanja prav tako zgovoren odraz vsestranske aktivnosti na hmeljarskem področju?

Odgovor: Vsekakor! Tudi dejstvo, da smo na hmeljarskem področju prav v predvolilnih dneh vključili čedno število žena in mladine v kmetijske zadruge, nedvomno dokazuje visoko državljansko zavest in sploh življenjsko silo hmeljarskega področja! Razpi-

sano tekmovanje med kmetijskimi zadrugami se je prav na hmeljarskem področju na moč uveljavilo. To pomeni nov prispevek pospešeni rasti naših kmetijskih zadrug! Delovni elan odpira sodelovanju med kmetijskimi zadrugami in individualnimi kmetovalci vrata na stečaj! Žene in mladina v združnih organih upravljanja so nove moči! S tem se čedalje bolj približujemo temeljnemu namenu, ki je v pridruženju žena in mladine v neposredno izpolnjevanje proizvodnih nalog kmetijske zadruge. Predvsem tistih nalog, ki jih je predal združnim organizacijam perspektivni kmetijski plan!

Nikakor pa ne bi rad, da se napak razumemo! Nismo še izkoristili vseh možnosti sodelovanja žena in mladine v kmetijskih zadrugah! Prav zdaj, zadnje dni pred volitvami, je čas, da vodstva kmetijskih zadrug znova in še globlje pregledajo svoje delo obenem z ženami in mladino ter da pri tem izpopolnijo svoj program tako, da ga bo zares moč povsem in pravočasno izpolniti.

★

Boj za vsestransko afirmacijo in razvoj osebnosti, boj za najširše, aktivno sodelovanje delovnih ljudi pri upravljanju družbenega življenja terjata nadaljnje razvijanje idejno-političnega splošno vzgojnega dela, da odpravimo ostanke neenakopravnih odnosov med ljudmi na sploh, posebno pa med moškim in žensko. Problem enakopravnosti žene v Jugoslaviji ni več politični problem, niti problem pravnega položaja žene v družbi; kolikor še obstaja, je v glavnem problem ekonomske nerazvitosti, primitivizma, religioznih pojmovanj in drugih konservativnih predsodkov privatnolastninskega odnosa, ki še vplivajo na življenje v družini. Zaostalo gospodinjstvo in obstoječi materialni problemi družine preprečujejo ženi, da bi mogla v polni meri sodelovati v ekonomskem in družbenem življenju dežele, ustvarjajo konflikt med njeno vlogo v družbi in vlogo v gospodinjstvu. Zaostalo gospodinjstvo ovira tudi vse druge člane družine v njihovi družbeni aktivnosti.

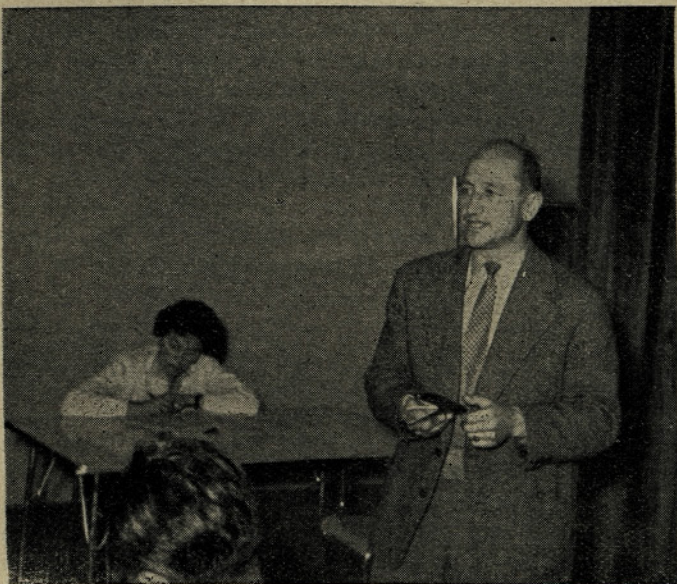
Ti problemi se posebno zaostrujejo s hitro industrializacijo dežele, s spremembo socialne strukture prebivalstva. Materialni razvoj dežel nudi hkrati možnosti za ustvaritev tehnične baze, za podružbljenje služb, namenjenih potrebam gospodinjstva, s čimer moramo urediti konflikt med sodelovanjem žene v družbenem življenju in njenim položajem v družini, pa tudi izboljšati življenjski standard vseh članov družine.

Pri konkretnem urejanju teh nalog imajo pomembno vlogo organi družbenega upravljanja v komunah, zlasti stanovaljske skupnosti, pa tudi družbene organizacije.

Komunisti v teh organih in organizacijah se morajo boriti za ustvaritev pogojev, ki so potrebni za uspešni razvoj družine in ki jih je mogoče ustvariti že danes, posebno na področju gradnje stanovanj, izgradnje mreže različnih otroških domov v okviru gospodarskih organizacij in stanovaljskih skupnosti, z ustanavljanjem komunalnih uslužnostnih ustanov in podobnega; vse to pa bo pripomoglo k dejanski enakopravnosti žene in moža in k njenemu sodelovanju kot enakopravnih državljanov v javnem življenju. Na idejno-političnem torišču se komunisti borijo in se bodo borili zoper vse nazadnjaške nazore v odnosih med spoloma, ki so še ostali v naši družbi kot dediščina iz preteklosti, pa tudi zoper tista iznakažena idejna in moralna pojmovanja, ki s psevdorevolucionarno frazo o »podiranju razredne morale« propagirajo pravzaprav amoralnost v odnosih med spoloma.

(Iz Programa ZKJ, sprejetega na VII. kongresu v Ljubljani.)

★

Karel Kač, upravnik KPPZ Zalec in Jožica Lončar, zapisnikar na 1. zborovanju političnega aktiva s področja ObLO Zalec, v osreanji upravni zgradbi savinjskih hmeljarjev, 30. oktobra 1958

Vprašanje: Bralci »Hmeljarja« prav dobro vedo, da si že polnih 10 let uspešno prizadevaš na vodilnem delovnem mestu za razcvet savinjskega hmeljarstva in kmetijskega združništva. Zavaljo tega in še posebej zavaljo dejstva, da si se kot delegat osebno udeležil občnih zborov KZ Petrovče in Trnava v nedeljo, 19. oktobra 1958, prej pa tudi drugod, si nedvomno v moči kratko oceniti te občne zbore. Petrovče in Trnava sta vsekakor dve močni združni postojanki v Savinjski dolini! Morda boš v odgovoru izluščil kako posebno merilo za primerjavo Petrovč in Trnave in drugih hmeljarskih KZ? Menim namreč, da imata prav Petrovče in Trnava vzorna združna domova, dober in voljan vodilni kader, pa še mnogo tega!

Odgovor: Ocena glede na moje prizadevanje za razcvet hmeljarstva in napredek kmetijskega združništva v Savinjski dolini je po mojem prepričanju vsekakor pomanjkljiva, kajti zasluga, da smo zadnja leta zapisali čeden napredek v našem združništvu, gre predvsem našim kmetijskim zadrugam, njihovim upravnim organom, članom — združnikom in družbenim kmetijskim obratom! V kolikor sem temu napredku kaj prispeval, je bila to moja dolžnost združnega javnega delavca! Priznam, da sem vse premalo v neposrednem stiku z zadrugami, članicami KPPZ Zalec!

Vzrokov je več. Čeravno se izogibamo pisarjenju, kar nam je le moč, zahtevajo vendar neogibni opravki s področja proizvodnje, investicij, preskrbe kmetijstva, organizacije določenih akcij in še kopica vprašanj, ki nanje zadruga in zasebni kmetovalci žele n drobne odgovore in pojasnila, porabo domala vsega delovnega časa v upravi naše zveze same! Le kdaj pa kdaj utegnem med delovnimi urami zdrkniti na teren. Zavaljo tega mi preostanejo za osebni stik le pozni popoldnevi in večeri, ko zasedajo upravni odbori kmetijskih zadrug, ko se sestajajo združniki, združna mladina, žene — združnice itd. Značaj dela slehernega javnega združnega delavca pač zahteva nenehno zvezo z življenjem na terenu, zaradi česar se najčesče ne more omejevat le na uradni delovni čas. Če pa moje delo in delo našega kolektiva zares kaj prispeva večjim uspehom, moram pripomniti, da smo teh uspehov prav vsi in na moč veseli! Takrat, ko ugotavljamo te uspehe, nekako kar mimogrede pozabljamo težave, ki so nas spremljale pri vsakodnevem delu.

Pa zapik o tem! Sicer sploh nerad govorim o tem, rad pa bi, da o tem spregovore organizacije in člani

zadružniki sami, v kolikor je to treba! Vsekakor pomeni tak pogovor mnogo za nadaljnji razvoj organizacije dela na naši KPPZ!

Res, polletnih občnih zborov sem se udeležil v več primerih! Razvrstitev in dejstvo, da je bilo največ občnih zborov 12. in 19. oktobra, pa sta mi omogočila ogled le petih takih občnih zborov. O njih le besedo, dve besedi!

V vodstvu kmetijske zadruga Letuš smo že dlje opazovali slabosti. Ne le, da je zasedba kadra v upravi kmetijske zadruga Letuš bila zares revna, tudi upravni odbor sam si ni nič kaj več prizadeval, gospodarjenje v zadrugi je bilo trhlo itd. Nič čudnega torej, če so med razpravljanjem o doslejnjih uspehih zadružniki sami spoznali, da samostojna kmetijska zadruga v Letušu sploh ni sposobna za življenje! Zlasti so to ugotovili zaradi spoznanja, da majhna zadruga z upravo rahlega zdravja ni in ne more biti kos novim nalogam kmetijske zadruga, ki mora postati organizatorica sploh vse kmetijske proizvodnje na svojem področju. Iako so po obsežnih razpravah zborovalci KZ Letuš sklenili, da se priključijo sosedni kmetijski zadrugi Braslovče. Vsekakor je to edin mogoč in razumen zaključek! Vsestransko bolj razvita in gospodarsko močnejša KZ Braslovče bo zmogla izpolniti težavne naloge tudi na letuškem področju, seveda obenem z letušskimi zadružniki. Mimo tega je občni zbor bivše KZ Letuš izbral iz svojih vrst še 10 članov za sestavo kandidatne liste v nov, skupen združni svet KZ Braslovče, medtem ko bo KZ Letuš pravno obstajala in poslovala še do konca tega gospodarskega leta.

11. oktobra t. l. je bil polletni občni zbor KZ Šešče. Navzočih 180 od 220 včlanjenih zadružnikov, torej domala vsi, ker je treba upoštevati upravičeno odsotnost blizu 40 zadružnikov. KZ Šešče je med najmanjšimi na področju KPPZ Zalec, zaradi česar je njena gospodarska moč razumljivo manjša. Vzlic temu pa obeta KZ Šešče, da bo kos novim nalogam. Zakaj? Porok za to so sodelovanje zadružnikov, predvsem žena zadružnic in mladine, izredna prizadevnost upravnega odbora itd. Zbor je krepko razpravljal o proizvodnji, o perspektivnem razvoju kmetijstva in skrbno izbiral kandidate za bodoč združni svet. Pri sestavljanju kandidatne liste niso pozabili na mladino in žene — zadružnice. Zaupali so jim odgovorno delo, ki so se zanj usposobili že v preteklosti.

12. oktobra t. l. so bili občni zbori v Grižah, Preboldu, Gotovljah in na Vranskem. V Preboldu je bilo 125, v Gotovljah 60, na Vranskem pa 110 zborovalcev! Le na zbor v Grižah je prišlo samo 50 članov zadružnikov. Čakati je bilo treba uro, da so dosegli predpisan vmesni čas za sklepčnost. Ali ni to dvomljiva legitimacija za voljnost in uspešnost novih upravnih organov v KZ Griže? Vsekakor! Res je sicer tistih 50 zborovalcev disciplinirano poslušalo predsednikovo poročilo in druge razlage ter poseglo v razpravo, vendar se nikakor ne moremo znebiti mučnega vtisa! Nedvomno bo treba preučiti vzroke take malomarnosti večjega dela članov! Neogibno se nam poraja vprašanje, kakšna bo prihodnja kmetijska zadruga Griže, kako se bo spoprijemala z novimi nalogami? Ali jim bo sploh kos, če bodo še vnaprej njeni člani in članice tako malomarni! Resda so potrdili kandidatno listo, ki so na njej predlagane tudi žene — zadružnice in mladina, resda so potrdili perspektivni plan za svoje področje, ter sklenili še mnogo kaj, toda ali naj ostanemo samo pri zaključku zborovanja? Ne in ne!

Vse drugače je bilo v Preboldu, na Vranskem in Gotovljah. Zborovalci so temeljito pretresli probleme in naloge področnih zadružnih organizacij. Po treznem preudarku so sprejeli perspektivni plan za

svoje področje, potrdili kandidatne liste za nove upravne odbore in zadrugne svete in na moč razpravljali o glavnem delovnem programu v prihodnosti, o poglobljanju proizvodne oblike v kmetijstvu »zadruga — kmet«.

Zelo so uspeli polletni zadrugni zbori v nedeljo 19. oktobra t. l. Bilo jih je kar 14. Če ocenjujemo po odstotku udeležbe, moramo poudariti, da so najboljše organizirali polletne občne zборе v Braslovčah (250), Taboru (240), Šoštanju (230), na Gomilskem (160), v Petrovčah (170) udeležencev. Kot delegat sem se udeležil občnega zbora dopoldne v Petrovčah, popoldne pa v Trnavi.

Trdim, da so zadrugniki zlasti v Petrovčah vzorni člani! Prizadevno sodelujejo z vodstvom svoje zadruge. Tako je mogoča globlja obravnava vseh zadrugnih težav, končno sklepanje o investicijah, o pospeševanju kmetijske mehanizacije, da, celo tja do urejevanja poljskih cest in poti! Skratka, samostojno obravnavanje vseh javnih vprašanj petrovskih zadrugnikov obeta čeden napredek, gospodarska moč pa je temelj, da bo KZ Petrovče zares že v bližnji bodočnosti postala odločujoč činitelj v organizaciji kmetijske proizvodnje. Poudariti je tudi treba, da je strojna služba KZ Petrovče letos močno napredovala, da zadrugniki zelo uporabljajo zadrugno mehanizacijo itd. Predlogi občnega zbora KZ Petrovče 19. oktobra t. l. pa bodo vsekakor bogat napotek novemu upravnemu odboru in zadrugnemu svetu!

Enako kot v Petrovčah moremo ocenjevati zadrugno življenje v Trnavi. Da, Trnava je zgleden primer v mnogočem!

Zunanji dokaz vitalnosti trnavske kmetijske zadruge je njen hmeljarski dom. Čeravno šteje KZ Trnava le 100 kmetijskih gospodarstev, so zmogli zgra-

Zadrugna zgradba s sušilnico za hmelj v Šmartnem ob Paki

dit zares velik, reprezentativen dom, ki naj postane resnično kulturno in gospodarsko središče vasi: Trnava, Šentrupert in Orla vas. Radi se postavljajo s svojim domom in prav je tako, kajti, če le kje, potem nedvomno prav v Trnavi ugotavljamo razumno razpravljanje in sklepanje o hmeljarstvu, živinoreji, sploh o kmetijski proizvodnji znotraj kmetijske zadruge. Ne dvomim, da želimo zadrugnikom Trnave, Šentruperta in Orla vasi nove delovne zmage vstric z drugimi kmetijskimi zadrugami Savinjske doline!

Splošna ocena predvolilnih zadrugnih zborovanj? Domala pōvsod so razpravljali o novi proizvodni obliki, o sodelovanju »kmet—zadruga«. Večji del naših zadrugnikov čedalje bolj spoznava in priznava, da je ta oblika sodelovanja koristna za obe stranki,

tako za kmetijsko zadrugo, kakor za člana zadruge. Seveda pa je pogoj, da si prizadevata obe stranki. Brez tega ne more biti ničesar! Razumljivo, da je med uvajanjem teh novih proizvodnih oblik v kmetijstvu treba zlomiti stara naziranja o zasebnem kmetovanju. Prav trdovratno oklepanje tradicionalnega kmetovanja zavira ustvaritev temeljev za razcvet naše vasi! Brez nenehne krepitve kmetijske zadruge je izboljšanje življenjskih pogojev za delovnega človeka na vasi nemogoče.

V teh, čeravno le nekaj, dneh pred volitvami v zadrugne svete, pa še pozneje, zlasti zimski večeri bodo primerni za posvet z zadrugniki, za proučevanje sodelovanja, zlasti zaradi dejstva, da uvajamo oziroma močno poglobljamo to novo obliko že v proizvodnem letu 1958/59 na našem področju za hmelj, pšenico, krompir, živinorejo, sadjarstvo, melioracije itd.

Za konec moram še pripomniti, da so se odlično izkazale kmetijske zadruge zlasti v pripravah za čim boljše izvedbo volitev v nove upravne odbore in zadrugne svete. Če naštejemo le nekaj akcij, n. pr. organizacijo setve pšenice v novi proizvodni obliki na površini blizu 200 ha, vključitev novih rednih in družinskih 700 članov v kmetijske zadruge (med njimi je precej mladine in žena — zadrugnic!), potem ocena o dobrem delu naših kmetijskih zadrug vzdrži sleherno, še tako kritično presojo. Polletni občni zbori kmetijskih zadrug našega področja so bili temeljito pripravljeni, na njih opravljeno delo pa bo trdna podlaga delu novih upravnih odborov in zadrugnih svetov.

Vprašanje: Ne bi rad vzbujal nejevoljo! Prav zares ne! Dejstvo, da upravljaš KPPZ Žalec od njene ustanovitve, od 2. 9. 1956, torej polni 2 leti, me opogumlja za vprašanje o lanskem premiranju (nagrajevanju) večje proizvodnje in boljše kakovosti pri hmelju. Prav tako želim uradno izjavo o reševanju pritožb, oziroma nekakih prošelj za priznanje premije v tistih primerih, kjer so nepredvidene in nepremostljive naravne sile lani povzročile prenehanje hektarskega pridelka za doseg te premije! In, kako je s premijo v obliki slame in koruze za letošnji pridelok? Pa še, kako bo prihodnje leto? Ali bomo nadaljevali s tekmovanjem? In s premijami?

Odgovor: Glede lanskih premij smo se porazgovorili na drobno že na letošnjih spomladanskih občnih zbore kmetijskih zadrug. Večini hmeljarjev je lansko premiranje povsem razumljivo, v kolikor pa je morda treba še razlaganja, ponavljam na kratko takole:

Hmeljarje je KPPZ Žalec nagradila za lanski pridelok na podlagi meril posebnega pravilnika, ki ga je objavil »Hmeljar« lani v 5. številki (1. maja 1957).

Martin Likeb, eden najstarejših in naprednih hmeljarjev iz Podgore ter Avgust Travner, upravnik KZ Šmartno ob Paki

Av gust Podgoršek, napreden hmeljar, član upravnega odbora KPPZ Žalec in predsednik upravnega odbora Kmetijske zadruge Šmartno ob Paki, zauživa s svojo družino južino pod lipo pred svojo hišo.

Na predlog KPPZ Žalec je Kongres EHB ki je bil v avgustu letos v Pragi, odlikoval Avgusta Podgorška z mednarodnim ordenom za zasluge v hmeljarstvu. C tem bo »Hmeljar« še poročal

Pogoji, da je posameznik dosegel premijo, so bili, da je moral pridelati oziroma prodati 10% več hmelja kot leta 1956 ali, da je pridelal na 1 ha površine najmanj 1.400 kg hmelja, od tega najmanj 90% I. in II. vrste, če je želel prejeti polno premijo. Če pri kvaliteti ni dosegel minimalnega odstotka, t. j. 90%, se mu je za prekoračeni odstotek III. in IV. vrste odtegnila premija. Škoda po toči se je na podlagi podatkov DOZ upoštevala v skupni količini prodanega hmelja. Pod temi pogoji je premijo doseglo nekaj čez 80% proizvajalcev v skupnem znesku okrog 110 milijonov dinarjev. Trdim lahko, da je ta način nagrajevanja v tekmovanju za večjo in kakovostno proizvodnjo močno vplival na prizadevnost hmeljarjev, saj smo bili s povprečnimi pridelki nad 1.300 kg na ha in nad 97% I. in II. vrste nadvse zadovoljni, verjetno pa tudi proizvajalci. Pri obračunavanju premije je bilo nekaj napak, v nekaj primerih pa ni bila dovolj jasna dokumentacija, zavoljo tega smo nekaj pritožb naknadno zadovoljivo in v dobro hmeljarje rešili.

Kot lani so tudi letos nevšečnosti zaradi muhastega vremena! Čeravno smo tudi letos nameravali nagraditi prizadevnost naših hmeljarjev po določenih merilih, tega nismo mogli, ker nam vreme ni dovolilo. Vzlic temu pa smo sklenili, da tudi letošnjo proizvodnjo nagradimo. Po več razpravah in po nasvetu strokovnjakov smo se odločili, da bomo tokrat poskušali podpretiboljšanje revne živinoreje na našem področju. Živinoreja je tudi temelj za uspešno hmeljarjenje. Če ni živinoreje, pogrešajo naša hmeljišča organska gnojila. Po sodbistrokovnjakov in hmeljarjev samih zahtevajo naša hmeljišča čedalje glasneje hlevski gnoj. Odkod gnoj, če ni živine, oziroma če ni primerne stelje? Zavoljo tega je upravni odbor KPPZ Žalec sklenil za letošnjo pridelek nagraditi hmeljarje tako, da bo sleherni hmeljar ne glede na količino prejel za vsak kg prodanega suhega hmelja I. in II. vrste po 1,50 kg slame (za steljo) in 0,50 kg koruze v storžih. Vrednost te nagrade je 26—28 din za vsak kg suhega hmelja. V obrobni predelih bodo prejeli hmeljarji več koruze kot slame, ker si pač laže nabavijo sami dobro steljo. Slama in koruza je že v skladišču, dolžnost zadrug pa je, da bodo material razdelile med hmeljarje pravično in razumno!

Pa prihodnje leto? Vsekakor nameravamo tudi v prihodnosti nagrajevati napredovanje v proizvodnji hmelja, vendar bi bila sleherna izjava o že določene-

nem načinu in oblikah za zdaj vsekakor prerana! Način in oblike nagrajevanja bo v prihodnosti odločala nova oblika sodelovanja »zadruga-kmet«, zlasti pri hmelju!

Vprašanje: Ti si me, tov. upravnik, razveselil prvi z vestjo o nameravani reorganizaciji kmetijskih sindikatov na področju ObLO Žalec. Ali utegneš povedati morda že kaj določnejšega o obliki te nove sindikalne formacije? Ali je upravičeno moje pričakovanje, da bo ta nova sindikalna organizacija le prilila novih moči, okretnosti, življenjske sposobnosti in udarnosti kadrom v kmetijskih kolektivih na hmeljarskem področju prav zdaj, ko pospešeno uresničujemo nove oblike v kmetijski proizvodnji?

Vprašanje aktivnega udejstvovanja združnih delavcev v sindikalnih organizacijah je predmet skrbnih obravnav že dlje časa zlasti v kmetijskih organizacijah našega področja. Pravno so bile sindikalne podružnice na našem področju, vendar so se že morali doslej združevati delavci več sosednih kmetijskih zadrug v eno sindikalno podružnico! Prav to združevanje dveh, treh ali več kolektivov v eno sindikalno podružnico pa se je prav tako izjalovilo kot poskusi s sindikalnimi podružnicami v sleherni KZ. Zaradi majhnosti se v največ primerih člani sploh niso sestajali, zaradi ozkega področja upravni odbor ni sploh razvil kakršne koli dejavnosti, trkanje na sindikalno zavest je bilo zaman. Situacija se je poslabšala še bolj po oddaji nekmetijske dejavnosti in trgovine! Število uslužbencev in delavcev se je precej zmanjšalo. V prihodnosti bo sleherna kmetijska zadruga gospodarska organizacija, ki bo imela naloge in pomen za svoje področje nekako enake, kakršne ima KPPZ Žalec za področja vključenih kmetijskih zadrug. Sindikalne organizacije mnogo pomenijo v slehernem kolektivu, tembolj pa jih zahteva nov čas na hmeljarskem področju. Precej je bilo razprav o požitviti sind. dela na našem področju. Plod vseh teh razprav je sporazum med dosedanjimi podružnicami kmet. zadrug in sindikalno podružnico KPPZ Žalec. V prvi polovici novembra se bodo združili delavci in uslužbenci KPPZ Žalec ter vanjo vključenih kmetijskih zadrug na področju ObLO Žalec v povsem novo sindikalno organizacijo. Članov bo blizu 200. Izvršni odbor bodo sestavljali delegati vseh članov, ki ustanavljajo to novo sindikalno organizacijo. Sestanki s člani bodo izmenično v vseh krajih po določeni razvrstitvi.

Poglavitno pri vsem tem je sestava zares delovnega izvršnega odbora. Prepričan sem, da so korenine

te nove organizacije zdrave in da bo skrb, n. pr. za vzgojo članov, za prosveto, za izpopolnjevanje v poznavanju sodobnih družbenih problemov itd., lahko prav uspešna. Vsekakor mora nova sindikalna organizacija v temeljih spremeniti dosedanje revno življenje v sindikalnih podružnicah zadružnih kolektivov na našem področju.

(V nedeljo, 9. nov. t. l., so izvoljeni delegati KZ in KPPZ že ustanovili novo, skupno sindikalno podružnico. Nadrobnejše poročilo o tem pa zavoljo pomanjkanja prostora v prihodnji številki »Hmeljarja«.) Opomba urednika

Vprašanje: Za konec morda še tvegava oceno volitev 16. novembra t. l.? Ali zmoreš na temelju svojih izkušenj napovedati zmagovalca za čim večjo udeležbo na volitvah in čim popolnejšo siceršno izvedbo volitev? Kje in kako? Pa — ali pričakuješ, da bodo kljub vsem prizadevanjem morda le kje odrekli? In, če — potem zakaj?

Vprašanje, kako se bodo naši zadružniki odrezali na prvih volitvah v zadružne svete 16. novembra 1958, me kaj več ne preseneča! Poznam namreč precej razpoloženje naših zadružnikov in njihovo zanimanje za usodo naših kmetijskih zadrug. Trdim, da je že dosedanje zadržanje in delo zadružnikov porok, da bodo tudi v prihodnosti naše kmetijske zadruge delale in

uspevale! Članom je mnogo mar, kateri in kakšni ljudje bodo v prihodnem zadružnem svetu gospodari! Dejstvo, da se naši zadružniki prav dobro zavedajo, da je usoda njihove zadruge v rokah teh novih zadružnih svetov kar za dve prihodnji leti, nekako že samo po sebi jamči izbor ustreznih kandidatov. Kakor so naši zadružniki lani pokazali visoko raven državljske zavednosti pri volitvah v občinske ljudske odbore, tako bodo storili tudi to pot, v nedeljo 16. t. m. Pa tudi zavoljo tega, ker volijo prvič v zgodovini našega kmetijskega zadružništva člane v organ dejanskega upravljanja, bodo naši zadružniki prav gotovo in že v prvih jutranjih urah izpolnili svojo dolžnost in uporabili svojo pravico soodločanja, volilno pravico! V to nihče ne dvomi!

Odgovor na vprašanje, kje bodo prvi zaključili z volitvami, je težavna zadeva! Ne tvegam rad, zavoljo tega tudi ne prerokujem! Globoko pa sem prepričan, da bodo tudi tokrat volitve odraz razgibane tekmovalne, miselnosti, ki tako močno odlikuje naše hmeljarsko področje. Zlasti pa ne bodo odrekli naši zadružniki v nedeljo, ker prav dobro vedo, da bodo prav te volitve odločile usodo njihove zadruge, ki brez nje dandanes ne more noben napreden kmetovalec hmeljarskega področja!

Jaka Slokan:

SFINGA NA GOMILSKEM

Računam, da Gomljani vedo za staroveško pravljico bitje Sfinga s človeško glavo in levjim zivom. Baje je ta Sfinga zaustavljala slehernega popotnika z ne zlanca razvoljivimi vprašanji. In, gorje mu, ki ni znal pravično odgovoriti! Skratka, Sfinga pomeni v mednarodnem pogovoru — nenavadno in nevarno uganko!

Nekako vselej, kadarkoli smo se letos pomenkovali o KZ Gomilsko, se mi je pravadna Sfinga zamotala v misli... In noče jih zapustiti, tudi zaaj še ne!

Vzrok? Ljudje, ki jim ne moreš odreči verodostojnosti, trde, da se KZ Gomilsko glede na proizvodne uspehe znatno odlikuje med sosednimi KZ. Drugi, ki jim prav tako ni moč oporekati resničnosti, pa narobe zgovorno utemeljujejo svojo negativno oceno o upravi KZ Gomilsko. Torej, kakor pač kdo ocenjuje? Sfinga na Gomilskem!

No, pa zapik! Res ni bilo letos, pa še morda kako leto nazaj v vodstvu KZ Gomilsko, vse tako, kot bi moralo biti. Vendar, zdaj že lahko nemara kar vsi, ki nas opraviči češče vodijo po Gomilskem, ugotavljamo, da je Sfinga na Gomilskem bila, da pa je zdaj ni več!

Zares ne? Recimo, da! Toda — ne da bi to pot kaj nadrobneje opisoval nedavno nevshečno preteklost v vodstvu KZ Gomilsko, nekaj le še morem in moram pibiti: »Sfinge« ni več! Kazno pa je, da je ostal na Gomilskem še »gordijski voz« , ki nestrpno pričakuje Aleksandra Velikega, da ga z zamahom preseka in razvozlja. Toda »vozel«, zahteva junaka — Gomljana!

Verjamem prizadevnemu upravniku, tov. Brišniku in predsedniku nadzornega odbora, tov. Virantu, da je ta junak že tu! Na bojno polje bo zajahal — 16. XI. 1958 — rešitelj in bodoč temeljni organ v KZ — nov zadružni svet!

Da le kaže tako, sem naprosil ravnatelja osemletke v Zalcu, tov. Božička, ki je bil priča polletnemu občenemu zboru KZ Gomilsko, 19. X. 1958, za krajše poročilo. Tov. Božiček takole poroča:

»Če že naj na kratko poročam o občenem zboru KZ Gomilsko, ki je bil 19. oktobra t. l., potem moram predvsem poudariti skoraj razigranost zborovalcev! Takrat so namreč svečano »odpirali« svoj nov DOM, ki so ga nekako »skrpali« v dobrem letu. Že minulo sezono je sušilnica v tem DOMU izpolnila marsikateremu Gomljanu pričakovanje na cenejše in lažnejše sušenje. Resda so v

DOMU še nedograjeni prostori, vendar tudi to bodo zlagoma uredili in spet bo nov vaški kulturni in gospodarski osrdek več v Savinjski dolini!

Predsednikovo poročilo je odražalo napredek v pri-delovanju hmelja, izboljševanju živinoreje, še kar dober odkup sadja itd., čeravno glede na živinorejo še niso izpolnjeni vsi upi!

V razpravi so zadružniki »vzeli na muho« nevshečnosti pri razvrščanju za storitve s traktorji! Sklenili so skrčiti traktorski park za že neustrezne, dopolniti pa ga nameravajo z dvema traktorjema, ki pa naj bosta z večjo zmogljivostjo! Tudi predlog za dozidanje sušilnice za sadje k DOMU je padel v rodovitna tla.

Perspektivni plan so znova pretresli ter ga po izmenjavi mnenj proglasili za ustvarljivega, zavoljo česar so ga tudi potrdili.

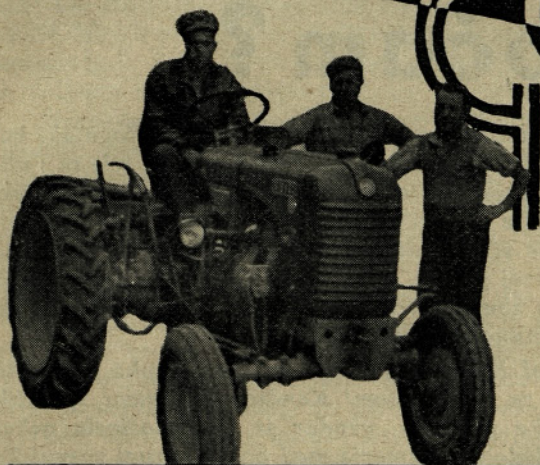
Tudi Gomljani uvidevajo, da ne gre, da bi se KZ ukvarjala s trgovino. Ali! ... Da! V DOMU so prostori, kraj nekako zahteva in ne bi bilo napak, če bi kako trgovinsko podjetje — n. pr. iz Prebolda — le uredilo trgovino!

Še sestava in potrditev kandidatne liste za zadružne svete? Predlog SZDL in UO KZ je občni zbor potrdil, ne da bi kar koli spreminjal! Ne! Še dodali so nekaj kandidatov, zlasti iz vrst mladine in žena-zadružnic. Čemu? Razumljivo! Da bo pri volitvah v nedeljo 16. XI. večja izbira in prav, da soodločajo v kmetijski zadruzi tudi žene-zadružnice, oziroma mladina!

Savinjska dolina je pred več meseci nekam nezaupljivo gledala v Gomilsko. Brati in pripovedovati je bilo moč marsikaj. No, da se ne bi sprenevedali! Bile so reči, ki je zanje bolje, da jih ne bi bilo nikoli več! In, če naj pomeni občni zbor nekako kolektivno izjavo, potem bom dejal, da so Gomljani preživeli nedavno krizo. Zadružni svet, ki mu bodo Gomljani v nedeljo, 16. XI. t. l. zaupali vodstvo v KZ Gomilsko, pa bo nenehno na barikadah! Porok so imena kandidatov!«

V nedeljo, 16. novembra 1958 — VSI NA VOLIŠČE!

COMILJANI

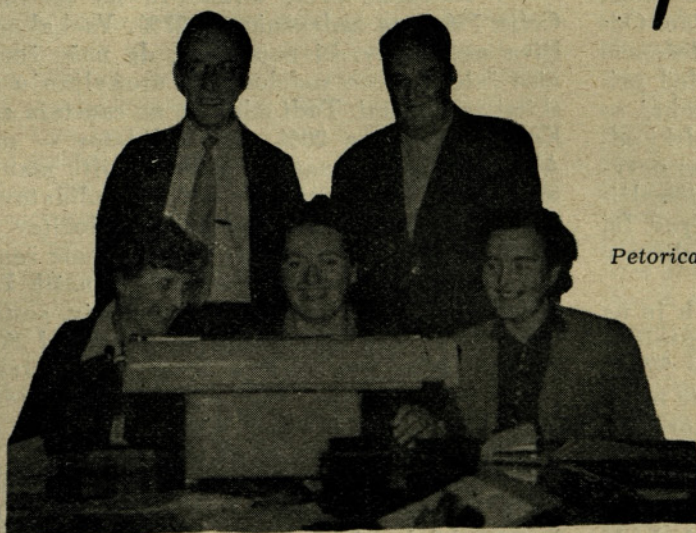

Trojka traktoristov

Jaka Korošec
zaščitni referent

Gordijski voz in v upravi KZ Gomilsko pričakuje
Aleksandra Velikega — z Gomilskega

Petorica iz uprave KZ

Zgodnjepomladanski
motiv

ZADRUŽNIKI

Inž. Stane Marovt, vodja kmetijske službe pri KPPZ Žalec:

Kaj naj poročam?

»Na splošno je merilo, vsaj med prvimi merili, uspešnosti kakršnega koli zbora — udeležba! Absolutna in relativna! Zlasti relativna, to je odstotek članstva!

Bil sem v Galiciji 19. X. 1958, na polletnem občnem zboru KZ Galicija, da sem zborovalcem pri roki v primeru, da bi želeli pojasniti na to ali ono manj znano stvar. Že v samem začetku me je prijetno presenetil visok odstotek udeležbe. Bilo jih je več kot tri četrtine, pa še vedrih src so bili!

Upravnik, tov. Špeglič je v poročilu — seveda med vrsticami! — povedal, da je KZ Galicija že kos, čeravno majhna glede na število članstva in na velikost področja, vsem prevzetim nalogam. Seveda, tudi v Galiciji nov Zadrugi dom pomeni rešitev iz doslejšnjih težav. Doslej se namreč ni bilo moč sestajati, zavoljo neustreznih prostorov, zdaj pa to ni in ne bo nikdar več pognalo tamkajšnjih javnih delavcev v zagato!

Presenetila me je nadalje kar poudarjena beseda Galičanov na zboru, da brez ustrezne stopnje strokovnosti ni moč izpolniti proizvodnih nalog. Kajpak mi je

ta njihova zahteva godila! Razumljivo! Strokovnjaki kaj radi zahajamo med tiste kmetovalce, ki nas žele in radi poslušajo! Resda je splošno znana stvar, da savinjski kmetovalci že cenijo strokovnost, vendar moram ugotoviti, da je šteti Galičane med prve! Morda je tudi to dejstvo precej prililo, da je tudi mene prevzela splošna vedrina na zboru, skratka, po domače morem reči, da je bila štimunga in pol'!

Se tole! Kandidatno listo so kar krepko pretresli! Kandidata za kandidatom! Kandidati so sicer »položili izpit ljudske presoje«, vendar je lista doživela nekaj korektur glede na razmerje med posameznimi vasmí! To pa je tudi koristno in prav!

Zbor so zaključili s sklepom, da bodo 16. XI. t. l. pohiteli na volišče že v zgodnjih jutranjih urah! ... Kaj naj k temu porečem? Takole: Zaupajmo jim, ker nas doslej še nikdar niso razočarali! Tem manj pa prav v nedeljo, ko bodo izbrali iz svojih vrst prvi zadrugi svet!

Franjo Jeraj, podpredsednik OZZ Celje:

TEDEN PRED VOLITVAMI

Nemara bo kar prav, da tik pred volitvami v zadrugi svete ocenimo volilne priprave, da se vprašamo, če smo dovolj pripravljeni za tako dejanje, kot je odločitev, kdo naj bo v zadrugi svetu, oziroma če smo se toliko seznanili z novimi nalogami kmetijske zadruge, da jim bomo kos.

Teden pred volitvami zaključujemo s pripravami. Smemo reči, da so se odvijale še kar dobro. Zlasti je treba poudariti dejstvo, da med temi pripravami nismo urejali le tehničnih zadev, nego da je bila vsebina pravih priprav vseh kmetijskih zadrugnikov za upravljanje kmetijskih zadrug in za izvajanje nalog, ki nam jih postavlja perspektivni kmetijski plan. Od slej kmetijske zadruge morajo same zase v določenem okviru upravljati s kmetijsko proizvodnjo. Med pripravami na volitve v zadrugi svete 16. novembra so zadrugam priskočili v pomoč tudi občinski ljudski odbori ter krajevne politične organizacije. Smemo pravzaprav trditi, da doslej še nismo doživeli tako temeljitega razpravljanja o dolžnostih kmetijskih zadrug. In, prav ta ugotovitev nam je porok, da se bodo volitve v redu odvijale in izvedle.

V vseh 71 kmetijskih zadrugah, kolikor jih je na področju OLO Celje, so kandidatne liste sprejele. Večji del so predloge sestavljale organizacije SZDL hkrati z zadrugniki. Polletni občni zbori pa so te predloge temeljito pretresli in jih z več ali manj korekturami tudi sprejeli.

Zadrugi svete bodo sestavljali kmetje ter delavci in uslužbenci, ki so v delovnem razmerju s kmetijsko zadrugo. V 21 kmetijskih zadrugah bodo volitve tudi v delovnih kolektivih, ker bodo volili članke zadrugnih svetov iz njihovih vrst, v vseh ostalih kmetijskih zadrugah pa bodo v zadrugi svetih vsi delavci in uslužbenci, ker je pač njihovo število manjše. Tako je računati, da bo na področju OLO Celje v zadrugi svetih 2137 kmetov in 658 uslužbencev in delavcev kmetijskih zadrug. Če hočemo to sorazmerje med zadrugniki — kmeti in delavci ter uslužbenci izraziti s številko, ugotovimo, da bo v novih zadrugi

svetih nekako 23% zadrugnih delavcev in uslužbencev, blizu 77% pa kmetov zadrugnikov!

Sestav kandidatnih list omogoča izbiro med kandidati. Predlaganih je namreč 10% več, kot jih je mogoče izvoliti. To je vsekakor prav, kajti zadrugniki se morajo odločiti po treznem preudarku in presoji za tiste kandidate, ki obetajo, če jih ocenjujemo na podlagi njihovega dosedanjega dela, da si bodo zares prizadevali za napredek v kmetijski proizvodnji in za uveljavitev socialističnih odnosov na naši deželi.

V zadrugi svete kandidira na področju OLO Celje 756 žena zadrugnic oz. 27%. Vsekakor razveseljiva ugotovitev, ki nam pove, da naše žene-zadrugnice žele aktivno sodelovati v upravljanju s kmetijskimi zadrugami. Tudi mladina ne zaostaja za ženami. Kar 571, oziroma 20%, je kandidatov — mladincev. Absolutno število nas mora zadovoljiti, manj pa ugotovitev, da je tu pa tam število kandidatov žena zadrugnic oz. mladine le prenizko. Odločitev je na volivcih! Nedvomno pa je, da bodo izbrane žene zadrugnice in mladina močna pridobitev v naših kmetijskih zadrugah. Pester je, in seveda zanimiv, sestav kandidatov po številu let starosti. V starosti od 26 do 35 let jih kandidira 908, od 36—45 let 726, v starosti od 46 do 55 let je 695 kandidatov, 315 kandidatov ima od 56 do 65 let in le 49 kandidatov na področju celjskega okraja je starih več kot 65 let.

Glede na zemljiško posest je med kandidati 586 takih, ki imajo 5—8 ha obdelovalne zemlje. Od 3—5 ha lastne obdelovalne zemlje ima 499 kandidatov, 312 kandidatov ima manj kot 3 ha lastne obdelovalne zemlje. Nad 8 ha pa ima 326 kandidatov. Drugi kandidati so uslužbenci (20) in ljudje raznih poklicev (671). Med uslužbenci so učitelji, kmetijski strokovnjaki, agronomi in veterinarji, itd. Vsekakor je umestno, da bodo v zadrugi svetih sodelovali strokovno izšolani člani.

Naše kmetijske zadruge so do danes, ko nas od dneva volitev loči le še teden dni, povsod že imeno-

vale volilne komisije, uredile volivne imenike, imenovale 150 volilnih odborov. Toliko, namreč 150, je tudi volišč. Na vlogi organov za izvedbo volitev se ne bomo zaustavljali, kajti le-ti so dokazali svojo sposobnost in voljnost že med pripravi na volitve.

Nikakor pa nas ne sme dobra ocena predvolilnih priprav uspavati! Prav zadnje dni pred volitvami je treba izkoristiti za razjasnitev pomena volitev tudi pri tistih, ki se tega še ne zavedajo iz kakršnihkoli vzrokov, prav tako pa je treba na moč razgibati vse članstvo. Kolikor se le da, je stremeti, da bi se odstotek udeležbe pri volitvah približal številki 100!

Naš gospodarski razvoj terja od vseh proizvajalcev, da z vsemi svojimi močmi sodelujejo v upravljanju podjetij in kmetijskih zadrug. Industrijski delavci in uslužbenci imajo že precejšnje izkušnje v delavskem upravljanju, upravljanje v kmetijskih zadrugah na nekako enak način pa še-le začnemo. Izvoljeni združni sveti bodo izvolili nove upravne odbore. S temi novimi organi pa zbor združnikov ne bo ničesar izgubil, saj ostaja najvišji organ upravljanja v kmetijskih zadrugah, s pristojnostjo o odločanju perspektivnega usmerjanja in pregleda nad vsem delom v kmetijski zadrugi. Nov način upravljanja nima namena deliti pristojnosti, marveč hoče urediti delo v kmetijskih zadrugah tako, da bo izvedeno pravočasno in v redu, čeravno naloge kmetijske zadruge naraščajo. Veljava upravnika kmetijske zadruge je res večja, vendar je z večjo veljavo tesno povezana

tudi večja odgovornost. Tak sistem pač zahteva neogibna potreba za pospešenim napredovanjem v naši kmetijski proizvodnji.

Na pravkar opravljenih polletnih občnih zborih so kmetijske zadruge mimo sprejemanja kandidatnih list obravnavale in sprejemale nova združna pravila. Tudi perspektivne plane so ponekod v redu obravnavali. Nikakor pa ni dovolj, da razpravljajo združniki o perspektivnih planih samo na občnih zborih. Z občnih zborov je treba prenesti in nadaljevati obravnavanje planov na vaške sestanke. Niti najmanjši zaselek ne sme ostati do volitev 16. novembra brez spoznanja in sprejetja perspektivnega plana.

Na področju ObLO Žalec je bilo takih razprav precej. Drugod v celjskem okraju manj! Prav zategadelj je treba te zadnje dni pred volitvami izkoristiti in obravnavati vse zahteve našega razvoja in, če ni moč drugače, tudi v manjših krogih! **Sleheri kmetovalec mora spoznati perspektivni plan do nadrobnosti in prav tako mu ne sme biti več neznanka, kaj mora on storiti za izpolnitev vseh planov!**

Volitve v združne svete moramo opraviti z dobrim poznavanjem perspektivnega kmetijskega plana in odločni, da bomo prispevali vse svoje sposobnosti in moči za njegovo izpolnitev. Na dan volitev, v nedeljo 16. novembra t. l., pa bomo že na zunaj pokazali svojo odločnost in državljansko ter združno visoko zavest tako, da bomo opravili volitve že v prvih jutranjih urah!

V primerjavi s predvojnimi in vojnimi generacijami raste in dozoreva sedanji rod mladine v popolnoma drugačnih družbenih razmerah, ki oblikujejo njegove nazore in stremeljenja. Mlade generacije se na vseh področjih življenja vzgajajo pod vsakodnevnim močnim vplivom revolucionarnih sprememb, ki zagotavljajo mladini zmerom širše možnosti za delo, za sistematično šolanje, za svobodno izbiro življenjskega poklica, za bolj vsestransko afirmacijo na vseh področjih družbenih aktivnosti. Za mladino so današnji družbeni in materialni pogoji izhodišče nadaljnjega progresivnega gibanja. Življenjsko je zainteresirana pri nenehnem in čim uspešnejšem razvoju socializma, ki zagotavlja popolnejšo izpolnitev življenjskih interesov in teženj. Zato ima mladina pomembno vlogo kot progresivna sila v boju za nadaljnjo socialistično preobrazbo naše družbe.

Današnje mlade generacije živijo v okolju, ki še ni homogeno socialistično, v času, ki so zanj značilna protislovja predhodnega obdobja in ki se v njem vztrajno držijo razni izvori nesocialističnih idejnih in vzgojnih vplivov. Zaradi tega moramo zavračati zmotna mnenja, češ da postane mladina avtomatično socialistična že samo zato, ker živi v socialistični deželi, in da jo potemtakem lahko prepustimo spontanemu vzgojnemu procesu. Dolžnost komunistov in vseh socialističnih družbenih faktorjev je, da delujejo premišljeno in organizirano tako, da se bo vzgajal mladi rod socialistično.

Osnova družbene vzgoje mladine je delo in mobilizacija mladine za cilje in naloge socialistične izgradnje, kakor tudi to, če mladi ljudje že v svojih najzgodnejših letih sodelujejo in prevzemajo nase odgovornost v družbenih organizacijah in organih družbenega upravljanja, to se pravi, če se mladina neposredno povezuje s problemi družbe in opravlja konkretno delo, ki izhaja iz praktičnih družbenih pogojev, v katerih danes živi. Abstraktno dociranje, ki ni povezano z življenjem, ne more vplivati na oblikovanje zavesti mladine. Vzgoja, ki je oprta na odgovorno delo v družbi, bo uspo-

sabljal mladino za to delo in hrati oblikovala njeno zavest. Ker vzgajajo mladino predvsem odnosi v družbi, moramo opreti vzgojne metode prav na te odnose in na položaj mladine v njih.

Zveza komunistov Jugoslavije se zavzema za takšne oblike vzgojnega dela, ki ustrezajo življenjskim interesom in željam mladine same, prav tako pa tudi ciljem socialističnega razvoja. V nadaljnjem razvoju moramo izpopolnjevati že ustvarjene pogoje, v katerih bo mladina kot aktiven faktor naše družbe množično sodelovala in se bori za krepitev socialističnih družbenih odnosov kot eden izmed pomembnih faktorjev socialističnega razvoja.

Ljudska mladina Jugoslavije, ki nadaljuje revolucionarne tradicije Zveze komunistične mladine Jugoslavije, ima kot enotna politična in vzgojna mladinska organizacija pomembno vlogo pri socialistični vzgoji in pri pripravljanju mladine za najširše sodelovanje v družbeno-političnem življenju dežele. Ljudska mladina Jugoslavije razvija ustvarjalni aktivizem, družbeno odgovornost in delovno disciplino mladih državljanov, ki se v tej svoji organizaciji tudi sami zavzemajo za to, da bi se politično in ideološko izgrajevali ter se tako usposabljali za upravljanje družbenih zadev. Ljudska mladina Jugoslavije se zavzema tudi za splošno kulturno izobrazbo in za kulturno razvedrilo mladine, seznanja mladino s pridobitvami znanosti in civilizacije in jo vsestransko pripravlja za sodelovanje v proizvodnji in javnem življenju sploh. Razne družbene organizacije, ki v določenih dejavnostih zbirajo okoli sebe velik del mladine in otrok (fizikulture, znanstveno-tehnične, kulturno-prosvetne, počitniške, taborniške in druge organizacije) so velikega pomena ne samo zato, ker zadovoljujejo delovne potrebe in interese svojih članov, ampak tudi zaradi tega, ker pomagajo oblikovati socialistično osebnost mladega človeka.

(Iz Programa ZKJ, sprejetega na VII. kongresu v Ljubljani.)

Svet za kmetijstvo in kmetijsko združništvo Okrajnega ljudskega odbora Celje je po 1. členu Odloka o dopolnitvi odloka o rajonizaciji kmetijske proizvodnje v okraju Celje št. 01/3-7739/2-58 z dne 17. septembra 1958 in 8. členu odloka o rajonizaciji kmetijske proizvodnje

v okraju Celje (Uradni vestnik okraja Celje, št. 15-162/56) ter 129. čl. Zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52) na seji dne 18. septembra 1958 izdal

ODREDBO

o pogojih zasaditve novih površin s hmeljem v okraju Celje.

1.

Da bi se zagotovilo smotrno, strokovno pravilno in čimbolj gospodarno zasajevanje novih površin s hmeljem, je na območju okraja Celje dovoljeno sajenje hmelja le v proizvodnih okoljih, določenih z odlokom o rajonizaciji kmetijske proizvodnje v okraju Celje in na način, ki ga predpisuje ta odredba.

2.

Na območju okraja Celje, razen občin, naštetih v 3. točki te odredbe, se smejo nova hmeljišča saditi le na tak način, da bo z izvajanjem plana razširitve hmelja zajamčen strnjen kompleks vsaj 5 ha. Zato mora kmetijska zadruga za vse tiste individualne kmetijske proizvajalce, ki nameravajo na novo nasaditi hmelj ali obnoviti hmeljišča, pozvati posebno občinsko strokovno komisijo, ki v vsakem primeru posebej predpiše način saditve. To posebno komisijo, katere naloga je pregledati zemljišča individualnih proizvajalcev in določiti kriterije za saditev hmelja, imenuje občinski ljudski odbor. Komisija mora upoštevati načelo strnjenosti nasadov v smislu določil te točke. V hribovitih predelih se lahko izjemoma odstopa od načela strnjenosti parcel, vendar se mora tudi v takih primerih upoštevati načelo gospodarnosti in pravilne strokovne in tehnične nasaditve novih nasadov.

Rok za prijave za izdajo dovoljenja naprave novih hmeljišč je najpozneje do 1. novembra vsakega leta.

3.

Na področju občin: Laško, Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina, Kozje in Slov. Konjice je dovoljena naprava novih hmeljišč za zasebne proizvajalce le na strnjenih površinah (kompleksih), ki merijo najmanj 5 ha.

4.

Kmetijske zadruge na področju občin, naštetih v 3. točki kot investitorji za vse nasade pri zasebnih proizvajalcih, in pa vsa družbena kmetijska gospodarstva v okraju Celje morajo izdelati investicijski program z vso potrebno ekonomsko, agrotehnično in tehnično dokumentacijo, ki mora obvezno vsebovati tudi agrope-dološko mnenje Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu o primernosti zemljišč za sajenje hmelja. Investicijski program mora potrditi okrajna komisija za revizijo investicijskih programov v kmetijstvu.

5.

V novo napravljenih hmeljiščih se sme hmelj saditi le v razdalji 2 x 2 m oziroma 2 x 1 m in to le na žično

oporo, izdelano po tipskem načrtu, ki ga bo izdelal Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu.

6.

Za novo saditev se smejo uporabljati le sadike sorte »Goldring«. Vse sadike mora predhodno pregledati Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu, ki izda uradno potrdilo o uporabnosti sadik za sajenje.

7.

Nove ali obnovljene površine, na katerih bo na osnovi investicijskega programa oziroma po posebnih občinskih strokovnih komisijah odobrena saditev hmelja, se smejo zasaditi le v skladu z določili zakona o racionalnem izkoriščanju kmetijskih zemljišč v LRS.

8.

Organizator proizvodnje hmelja v zasebnem sektorju kmetijstva je kmetijska zadruga.

Kmetijska zadruga mora skleniti z individualnim proizvajalcem posebno kooperacijsko pogodbo, s katero se določi, katere investicije izvrši kmetijska zadruga in katere individualni proizvajalec, katere agrotehnične ukrepe bo izvrševala kmetijska zadruga in katere individualni proizvajalec. V pogodbi se mora točno precizirati lastninske odnose v kooperacijski proizvodnji hmelja. Pogodba mora vsebovati določilo, kakšna je delitev dohodka med kmetijsko zadrugo in individualnimi proizvajalci glede na njihovo udeležbo.

S to pogodbo med kmetijsko zadrugo in individualnimi proizvajalci se določi minimum agrotehničnih ukrepov in vrsta del, ki jih vsaka od pogodbenih strank prevzame. Agrotehnični minimum predpiše za vsako leto posebej Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu.

9.

Za kršitelje predpisov te odredbe se uporablja 9. člen odloka o rajonizaciji kmetijske proizvodnje v okraju Celje.

10.

Ta odredba začne veljati takoj in se uporablja za proizvodno leto 1958/59. Objavi se v Uradnem vestniku okraja Celje.

Št. 01/3-7739/3-58.

Celje, dne 17. septembra 1958.

Predsednik
Okrajnega ljudskega odbora
Riko Jerman, l. r.

Inž. Bogdan Ferline

Širjenje hmeljnih nasadov v Sloveniji

Na porečju Savinje gojijo hmelj neprekinjeno že več kot sto let. V obdobjih, ko je bila prodaja hmelja posebno ugodna, so ga gojili tudi ob Dravi, Mislinji in Dravinji. Pred drugo svetovno vojno je bilo v Sloveniji približno 3000 ha hmeljnih površin, med vojno pa so se skrčile na pičlih 600 ha. Po zadnji vojni so začeli hmeljišča spet močno širiti, tako da jih je približno 2400 ha. Med temi je nekako 2000 ha na področju, kjer so že poprej bila hmeljišča. Okoli 400 ha pa imamo novih hmeljišč na področjih, ki se doslej niso ukvarjala s hmeljarstvom. Po perspektivnem načrtu naj bi do leta 1961 imeli 4500 ha hmelja, od tega 2800 ha na starem hmeljarskem področju, 1700 ha pa na novih površinah v celjskem okraju in drugje v Sloveniji.

Po teh podatkih moremo zaključiti, da bodo gojili hmelj na približno dveh petinah površine, kjer ga doslej niso poznali in kjer se bodo morali pridelovalci šele vzgojiti ter usposobiti za pridelovanje hmelja.

Gojitev hmelja zahteva velike investicije, zavoljo tega moramo predvsem vedeti, kdo bo z denarnimi sredstvi zagotovil hmeljarjenje. 1 ha nasada z žičnico, stane danes nad milijon dinarjev, kar je najceneje. Toliko stroškov posamezni gojitelji večidel ne bodo zmogli, pomagati jim mora družba. Tudi pridelovanje ni poceni. Dokler zadruga v Savinjski dolini niso prikrbele hmeljarjem sodobne mehanizacije za obdelavo in varstvo rastlin, so potrebovali za hektar hmeljišča nad 400 ročnih delovnih dni, če všteto tudi obiranje. S sodobnimi kmetijskimi stroji sicer zmanjšujejo ročno delo na 300 do 320 dni, toda stroški se kljub temu niso dosti spremenili, zavoljo tega uporablja večina hmeljarjev pridelovalne kredite, ki jim jih nudijo kmetijske zadruga. Sušenje pridelka je posebno finančno poglavje. Zlasti novi zasebni hmeljarji danes ne zmorejo zgraditi takšnih svojih sušilnic, kakršne imajo starejši pridelovalci v Savinjski dolini. Prav zaradi tega pa družba gradi velike združne sušilnice s sodobno opremo.

Po vsem tem vidimo, da zahteva širjenje hmeljarstva nujno tesno sodelovanje zadruga s hmeljarji. To morajo podpirati z besedo in s sredstvi tako kmetijske zadruga kakor hmeljarji — združniki!

V Sloveniji gojimo zgodnji golding, ki so ga začeli širiti v Savinjski dolini pred 85 leti. Z naravnim in načrtnim, strokovnim izbiranjem zdravih, obetajočih rastlin, kar delajo hmeljarji še dandanes, je nastal iz uvožene vrste domač »savinjski« zgodnji golding, ki mu rastni pogoji našega okolja najbolj ustrezajo. Če hočemo, da bo ta vrsta dobro uspevala tudi na novih nasadnih področjih izven Savinjske doline, morajo imeti enake podnebne in talne razmere. Sicer bomo morali poskusiti nove vrste, da bomo zlagoma izbrali najustreznejšo vrsto za nove pridelovalne pogoje.

Hmeljarstvo v Sloveniji širimo po izkušnjah, ki smo si jih pridobili v Savinjski dolini. Zavoljo tega je prav, če se s temi izkušnjami seznanimo, da bomo mogli primerjati rastne pogoje drugih krajev s pogoji v Savinjski dolini in se izogniti raznim napakam. Prav terenski, podnebni in talni pogoji odločajo o sleherni vrsti kmetijstva, zaradi tega se bomo z njimi tudi najprej seznanili.

Hmelj išče take ožje doline majhnih rek, ki so zaščitene pred mrzlimi severnimi vetrovi. Pri nas ga gojimo v krajih, ki imajo 240 do 600 m nadmorske višine. Najboljši hmelj raste na nekoliko položnih bre-

govih. Pridelek je največji v dolinah. Zavoljo tega tu hmelj najbolj rodi. Tu je tudi moč do kraja uporabiti mehanizacijo pri obdelavi. Na preveč strmih pobočjih ga prav zato ne gojimo, ker si z mehanizacijo ne moremo pomagati.

Skoraj povsod, kjer uspeva dandanes kakovostno nadpovprečen hmelj — in samo takšnega se izplača gojiti — je nekoč rasla vinska trta. Le-ta pa se je zavoljo preostrih zim in nekoliko preveč hladnih poletij morala umakniti. V vsej rastni dobi potrebuje hmelj 2900° C, torej precej manj kot žlahtne vinske trte. V Savinjski dolini je povprečno 3300° C toplote na leto, kar je vsekakor dovolj za hmelj. Dolgoletni povpreček srednje letne dnevne temperature je približno 9,45° C. Za uspešno rast je važna temperatura šele v maju (srednja dnevna temperatura 14 do 18° C) in po tem zlasti v juliju, ko se hmelj košati in cvete (srednja dnevna temperatura 18 do 20° C). Prav tako, umerjeno in toplo vreme si želimo tudi v avgustu, preden začnemo hmelj obirati, in ves čas obiranja. Tedaj trsi pravilno dozorijo in — če je jesen blaga — stečejo asimilirane snovi iz stebel v korenike. Tako dozorele korenike poženo spomladi močne poganjke. Hmelj vzdrži tudi ostre zime in je odporen proti mrazu. Previsoka toplota pa more zmanjšati pridelek, posebej še, če je združena s sušo, ki še poveča neugodno učinkovanje toplote.

Dolgoletni povpreček padavin v Savinjski dolini je 1200 mm. Mimo tega pa dobivajo rastline močo tudi iz številnih podtalnic, ki pritekajo iz obrobne hribovja. S primerjanjem padavin in pridelkov v posameznih letih smo ugotovili, da zadostuje letna količina padavin samo tedaj, če sta zemlja redno zasičevala jesenska in zimska vlaga za prvo rast, in, če je bilo nato v vsakem nadaljnjem rastnem obdobju dovolj dežja. V globoki, peščeni ilovici in na ilovnati prodnati podlagi, ki jih štejemo za najbolj ugodna tla za gojenje hmelja v Savinjski dolini, naj bi imela rastlina:

- v dobi fiziološkega zorenja in prezimovanja (1. IX. do 10. IV.) približno 600 litrov vode na m²;
- v dobi rasti poganjkov, košatenja in cvetenja (10. IV. do 5. VIII.) približno 850 litrov vode na m²;
- v dobi zorenja storžkov in obiranja (5. VIII. do 1. IX.) približno 100 litrov vode na m².

Ti podatki govore, da porabi hmelj v drugem, najvažnejšem rastnem obdobju povprečno 7 litrov vode na kvadratni meter hmeljišča. Za odgajanje poganjkov uporablja rastlina konzervirano zimsko vlago, za hitro rast poganjkov do 6 litrov dnevno, za umerjeno rast že 8 litrov, za košatenje in cvetenje pa do 9 litrov vode dnevno na m². Vodo išče hmelj najprej iz zaloge, ki je nastala v zemlji zavoljo konzerviranja zimskih padavin in kapilarnega dviga vode iz podtalnic, če imajo tla zadovoljivo sposobnost, da zadržijo v sebi vlago. Glavni vir vode so seveda padavine, ki so ponikle v zemljo med rastjo. Izjemoma črpajo rastline vodo tudi neposredno iz podtalnic, če so njihovi tokovi stalni in zadostni in ne ležijo preveč globoko, tako, da jih dosežejo korenine hmelja tudi v sušnih obdobjih. Tako je v nekaterih predelih Savinjske doline, kjer so plitva tla na prodnati podlagi, ki bi bila sicer za hmelj neprimerna.

Vse to, kar smo povedali, pa velja samo za najboljše tla v Savinjski dolini in teh je samo kakih 16 odstotkov. Drugje so globina, podlaga in sestav zelo različni, zavoljo tega je tudi povpreček oskrbe z vodo

v raznih letih dosti manj ugoden. Nadpovprečen pridelek ima Savinjska dolina torej samo v letih, ki so v rastni dobi hmelja bolj deževna, posamezni hmeljarji pa na hmeljiščih, ki so bila v takem letu dovolj vlažna. Kadar pa je povpreček padavin v posameznih rastnih obdobjih nezadosten, podtalnica pa je pregloboko, oziroma, če imajo tla preslabo absorpcijsko sposobnost ali bolj pomanjkljiv kapilarnostni stik med živico in podlago kot peščena ilovnata tla, tedaj postanejo pridelovalni pogoji za hmelj zavoro pomanjkanja vode neugodni, pridelek je bolj pičel in negotov. Izkušnja nam pravi: Če zdrkne pridelek v desetih zaporednih letih zavoro pomanjkanja vode pod ekonomsko donosni minimum, tedaj podnebni pogoji niso več zadovoljivi za gojenje hmelja. V takem primeru je treba nadomestiti pomanjkanje vode z oroševanjem ali namakanjem, če so za to ugodne razmere. Na srednje rodovitnih tleh so zato letine, ki v njih nastopijo v dobi od 1. maja do 1. avgusta več kot tri sušna obdobja (v sušnem obdobju upade v desetih dneh manj kot en liter dežja na kvadratni meter) skoro vedno neugodne, da bi dosegli zadovoljiv pridelek. Pri petih sušnih obdobjih v istem času pa je vrednost pridelka večkrat že nezadostna, da bi krila pridelovalne stroške. Na manj rodovitnih tleh je vpliv sušnih obdobj še bolj neugoden.

Zavoro teh izkušenj poudarjamo, da moramo paziti, ko izbiramo nova hmeljišča, da bomo izbrali taka, da bo hmelj na njih količinsko in časovno dobro oskrbljen z vodo. Hmelj ima globoke korenine, zaradi tega ostane pri življenju, četudi črpa vodo iz globljih plasti, a tu ne najde zadosti hrane, ki je večidel v površinskem sloju, to je do 25 cm globoko. Posebno junija in julija, ko potrebuje rastlina največ hrane, se površinski sloj ne bi smel nikoli toliko izsušiti, da bi pomanjkanje vode, ki posreduje raztopljene hranilne snovi iz zemlje, oviralo ali celo prekinilo rast. Take primere zapažamo često na takih, ki imajo prodnato podlago, pa tudi na bolj glinastih zemljah, ki v suši globoko razpokajo in se prav tako globoko tudi osušijo.

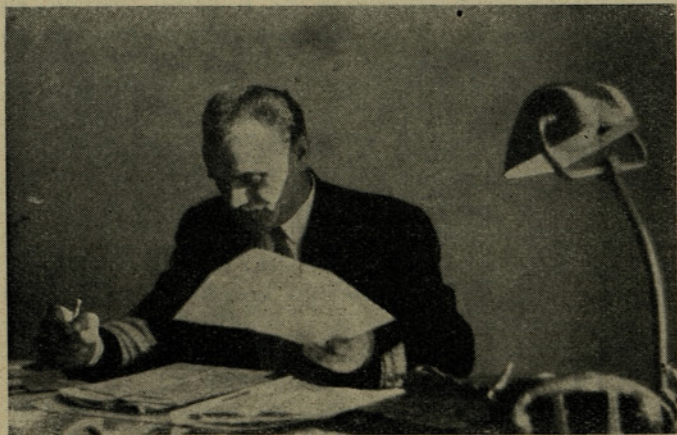
Med podnebne razmere štejemo tudi osvetljenost in vetrovnost pridelovalnega področja. Pošteno osonen hmelj razvije mnogo cvetnih nastavkov in njegov storžki so lepo obarvani. V Savinjski dolini je letno povprečno 1750 sončnih ur, kar popolnoma zadošča. Manj sonca imajo kraji z meglo, ki vrhu tega pospešuje tudi razvoj glivičnih bolezní. V hmeljarskih krajih naj bi bilo vedno nekoliko vetrovno, da bi veter odnašal meglo in sploh preveč vlažen zrak. Za hmeljarstvo so zato najbolj ustrezne bolj ozke doline, ka-

kršna je na primer Savinjska, ki so odprte od vzhoda proti zahodu, kajti v Sloveniji prevladujeta vzhodnik in zahodnik.

Za hmeljarstvo zelo pomembne so še biološke in fizikalne lastnosti tal. Med temi so posebej odločilne absorpcijska sposobnost za vodo in hraniva, struktura in kapilarnost med obdelovalnim slojem in podlago. Zavedati se moramo, da potrebuje hmelj harmonično prehrano v razmeroma kratki rastni dobi od aprila do obiranja v avgustu, in ker so pridelovalni stroški visoki, smemo tvegati, kar se da, manj, če hočemo, da bo pridelek donosen. Skrajno zasilne zemlje, kot so peski in težke gline, potem tla z visoko ali preveč globoko podtalnico ali z neprimerno podlago glede na obdelovalni sloj, zamočvirjena zemljišča, zasenčene ali osojne lege, strmine in podobno, so za hmeljišča docela neprimerne. Zato je pravilno, če zahtevamo v hmeljarstvu dosledno pedološko preiskavo in strogo izbiro tal, preden odobrimo investicijske kredite. Posebno zadruge bi morale vedno zahtevati tako preiskavo tal, da se zavarujejo, ne pa samo v primerih, ko zahteva hmeljar investicijski kredit od denarnega zavoda.

Kdor se odloči, da bo gojil hmelj, prevzame hkrati nalogo, da bo pravočasno in strokovno pravilno izpolnjeval vse agrotehnične ukrepe, ki so potrebni. Mnogi — posebej pa še začetniki — grešijo, ker zemlje pred saditvijo ne pripravijo dovolj. (O tem sem že pisal v »Hmeljarju« št. 7). Taki hmeljarji se še vedno ne zavedajo, da hmelj ni eno- ampak večletna rastlina in, da je treba zavoro tega zemljo bolj pripraviti in jo založiti z rastlinsko hrano in sicer mnogo globlje kot za enoletne rastline. Hmelj terja tudi izdatno gnojenje z vsemi gnojili, pravočasno obdelavo, posebej vestno obrambo pred različnimi škodljivci, ki so osiromašili že mnoge hmeljarja ali mu celo uničili pridelek, ker se ni boril proti škodljivcem ali pa je borbo proti njim zamudil. Nič manj pomembno ni obiranje in razvrščanje hmelja, sušenje in vskladiščenje do oddaje kupcu. Kdor strokovno ni zadostno podkovan ali materialno ni opremljen, more pokvariti kakovost pridelka in ima namesto dobička izgubo.

Hmeljarjem pretijo tudi vremenske nesreče: toča in hudi viharji, ki polomijo žičnice in hmeljevke. Ker je toča najbolj nevarna in more nekaj let zaporedoma uničiti pridelek, je zavarovanje proti toči prav tako potrebno kot katerikoli drug pridelovalni ukrep. Stroške za zavarovanje hmelja mora hmeljar vračunati v izdatke pridelovanja prav tako kakor pripravo zemlje in oskrbovanje nasada.

Albin Rehar, direktor obrata »AGROSERVIS« v Sempetru v Savinjski dolini

Prej samostojno podjetje »AGROSERVIS«-Sempeter v Savinjski dolini se je s 1. januarjem 1958 pripojilo kot obrat s samostojnim računom h Kmetijski proizvodni poslovni zvezi Zalec, opustilo vse dejavnosti, ki niso neposredno v zvezi s kmetijsko proizvodnjo ter prevzelo kot svojo glavno nalogo, da strokovno nadzoruje, popravlja in izpopolnjuje vse kmetijske stroje in naprave na hmeljarskem področju. Pred meseci je prevzel vodstvo reorganiziranega podjetja »AGROSERVIS« v Sempetru v Savinjski dolini dotedanji direktor KOVINSKEGA PODJETJA v Zalcu, tov. Albin Reh ar. Že v tem kratkem obdobju je izpolnil pričakovanja! Sodelavcem v obratu je s svojo delavsko izkušnostjo in vztrajnostjo prilil novega poguma, volje in poleta, tako, da po krajši malodušnosti znova ustvarja in napreduje.

Tov. Albin Reh ar pa ne ostaja le pri opravkih svojega delovnega mesta. Ne! Kjer koli ga naša družba pokliče na pomoč, ne odreče! Mimo drugega je na moč prispeval za čim boljše izvedbo volitev v zadružno sveto v KZ Sempeter. Borben partizan, udaren delavec, odličen vođa obrata in dober tovariš. ALBIN REHAR zatrjuje, da bodo zadrugi v Sempetru v nedeljo, 16. XI. t. l. med zmagovitimi volivci že v prvih jutranjih urah!

UZANCE ZA PREVZEM HMELJA

1. Prevzem slovenskega hmelja se vrši na podlagi tipiziranih vzorcev, ki se ugotovijo skladno s pridelano kvaliteto hmelja.

2. V ta namen se zberejo iz celega hmeljarskega okoliša vzorci.

3. Na podlagi teh določi posebna komisija prevzemne tipe hmelja.

4. To komisijo tvori 7 članov, od katerih imenuje 4 podjetje za odkup hmelja, to je »HMEZAD« v Žalcu, 3 pa Hmeljna komisija za Slovenijo v Žalcu, ki si izvolijo iz svoje srede predsednika.

5. Komisija mora biti imenovana takoj po končanem obiranju, najkasneje do 5. septembra vsakega leta, ter izvrši svoje delo najkasneje do 10. septembra vsakega leta. O izvršenem delu komisije se sestavi zapisnik, iz katerega mora biti razvidno, koliko vzorcev in iz katerih krajev je bilo pregledanih ter koliko in kateri vzorci so bili določeni za posamezne vrste.

6. Pri določitvi kvalitete se ravna komisija po naslednjih vidikih: Hmelj klasificira v I., II., III. in IV. vrsto, za katere se uporabljajo naslednji nazivi: I. prvovrsten, II. prav dober, III. srednje dober, IV. dober.

V posamezne vrste se uvrstijo hmelji, ki imajo naslednje odlike.

a) Vrsta I. (prvovrsten) dobro dozorel hmelj. Kobule (storžki) morajo biti v glavnem enako velike svetlozelene prirodne barve, njih lističi pa enakomerno srednje veliki, brez rdečih peg (lis) od peronospor ali rdečega pajka. Kobule morajo imeti svilen lesk, njihova vretenca morajo biti fina in gosto členkasta. Kobule morajo biti na pritisk elastične, to je, da se lističi ne smejo drobiti, oziroma ostati stisnjeni. Kobule morajo imeti mnogo lupulina citrónovo-rumene barve, ki mora biti oljnat in lepljiv. Hmelj mora biti lepo obran, to je brez listja in vejic, s kratkimi peclji. Imeti mora ugodno in prijetno prirodno aromo s tipičnim hmeljevim vonjem, brez duha po česnu, baldrijanu, slami ali drugih tujih snoveh. Pri posameznih redkih kobulah ima lahko kakšen kobulni listič rdečo pego ali madež, ki je nastal po udarcu vetra, nikakor pa ne po peronospori ali rdečem pajku. Povprečna vlaga hmelja je 10%, najvišja dopustna vlaga pa 12%.

b) Vrsta II. (prav dober). Hmelj mora imeti v splošnem iste odlike kot vrsta I., samo da je rumenkasto-zelene barve. Lističi na kobulah pa imajo lahko nekaj več rjavkastih peg (lis) povzročenih po vetru, ne smejo pa imeti znakov peronospor ali rdečega pajka.

c) Vrsta III. (srednje dober). V to vrsto spadajo hmelji, katerih kobule niso izenačene in imajo rumenkasto-medlo barvo. Rjave lise kobul oziroma posameznih lističev so izrazitejše in je lahko del teh napaden od rdečega pajka ali peronospor. Vsebina lupulina je lahko nekoliko manjša, lupulin sam pa temnejše barve, nikakor pa ne sme biti zažgan. Vretenca so lahko manj fino členkasta. Vsebina vlage mora biti ista kot pri I. in II. vrsti.

d) Vrsta IV. (dober) označuje vse ostale uporabne vrste hmelja, ki so slabše tako v barvi, kot v kvaliteti od III. vrste. Odstotek vlage pa se ne sme razlikovati od ostalih vrst.

7. Producent mora pripeljati k prevzemu zdrav in pravilno suh, nikakor pa ne vlažen ali nalašč navlažen hmelj. Zdrobljen hmelj se klasificira po procentu zdrobljenja v nižje vrste.

8. Čas prevzema hmelja — Hmelj se prične prevzemati po skladiščni dozorelosti med 10. in 15. septembrom in sicer v prostorih, katere določi odkupno podjetje »HMEZAD« v Žalcu. Prostori morajo vsestransko ustrezati za vskladiščenje hmelja in morajo biti opremljeni z vsemi potrebnimi napravami.

9. Razpored dovoza določi odkupno podjetje ter ga objavi v listu »HME LJAR«.

10. Hmelj prevzema prevzemalec odkupnega podjetja. Pri prevzemu sta navzoča poleg prevzemalca hmelja hmeljar in zastopnik KZ (hmeljarskega odseka), katera kontrolirata pravilno delo prevzemalca.

11. Če nastane spor glede prevzema oziroma določitve kvalitete, imata obe stranki pravico pritožbe na posebno razsodišče, ki je v sklopu Hmeljne komisije za Slovenijo. V to razsodišče imenujeta obe prizadeiti stranki, to je odkupno podjetje in hmeljar, vsak svojega zastopnika, kot tretji nepristranski razsodnik — predsednik, pa fungira od Hmeljne komisije za Slovenijo določeni sodnik. Razsodba, ki jo izreče to sodišče, je dokončna in proti njej ni pritožbe. Stroške tega razsodišča nosi stranka, katere stališče se je pokazalo pogrešno.

12. S prevzemom hmelja pade vsa odgovornost za pravilno vskladiščenje in manipulacijo na prevzemno podjetje. Producent pa ostane še nadalje odgovoren za vse nedostatke, ki se ob prevzemu niso opazili, oziroma se niso dali ugotoviti, n. pr. dodatek slabega hmelja na vrhu ali dnu vreče, pesek, kamenje ali drugi predmeti v vreči, zmočen hmelj, itd., kar se ugotovi pri izpraznjevanju vreč.

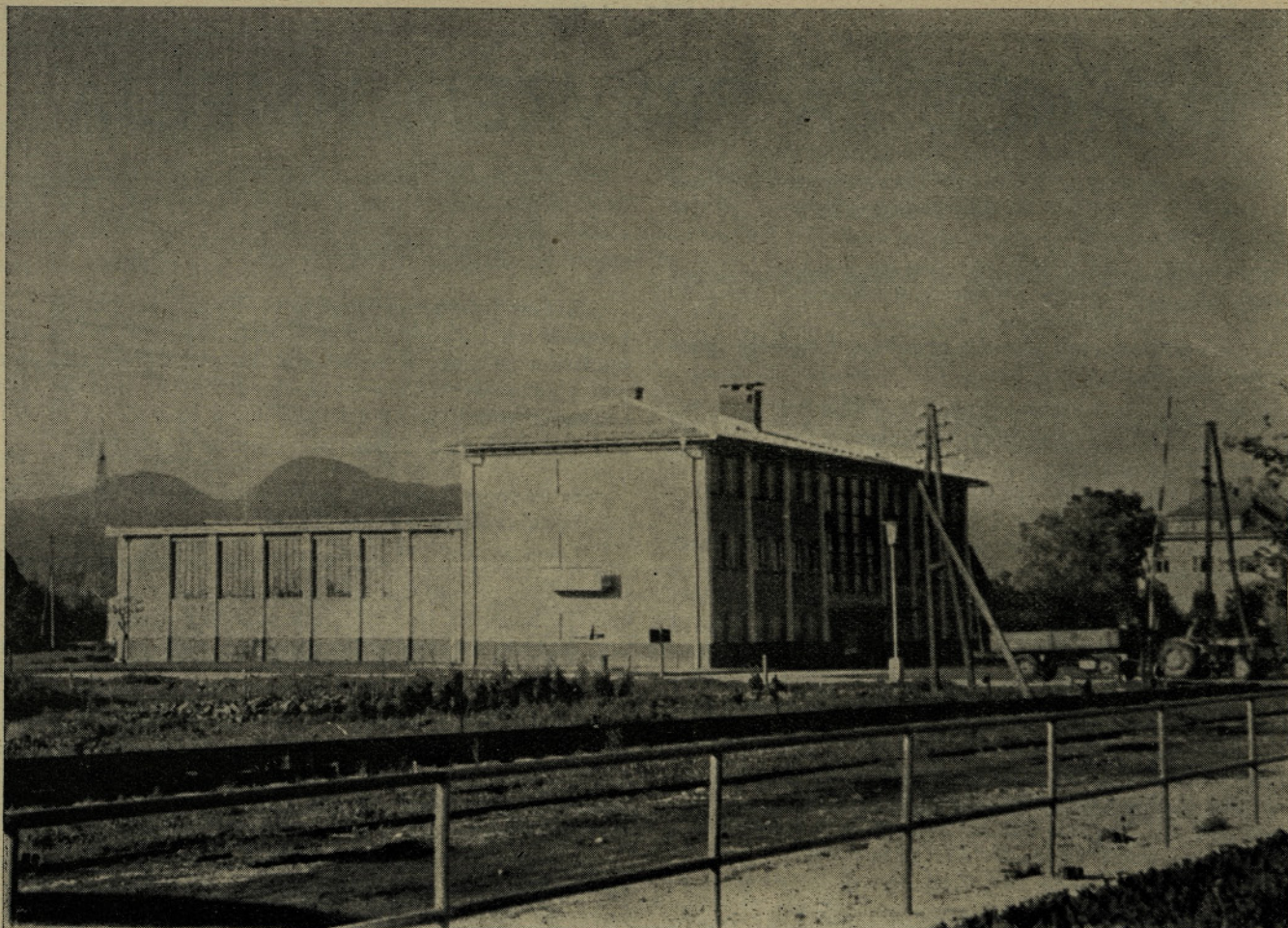
13. Vreče za basanje oziroma prevzem suhega hmelja izda producentu odkupno podjetje. Vreče se oddajajo ali direktno hmeljarjem ali pa preko KZ proti potrdilu.

14. Ob dovozu oziroma prevzemu hmelja mora oddati producent morda še preostale prazne vreče v istem stanju, kot jih je prevzel. Tudi vreče, v katerih je oddal hmelj, morajo biti v stanju kot jih je prejel.

15. Pri prevzemu hmelja prejme producent od prevzemnega podjetja tehtni list, kjer so zabeleženi točna bruto in neto teža, kvaliteta (vrsta hmelja) in označba, da je vreče v redu vrnil.

16. Plačilo hmelja se izvrši po obračunu, ki se izstavi za vsakega posameznega hmeljarja na podlagi tehtnih listov. Denar in obračune prejme vsak producent odkupnega podjetja preko KZ ali za to določene ustanove. Obračuni se izstavijo v treh izvodih. Enega prejme producent, eden ostane Kmetijski zadrugi oziroma za to določeni ustanovi, eden se pa vrne po končanem izplačilu, podpisan od producenta odkupnemu podjetju.

17. V kolikor bi se tekom prevzema pokazalo, da so potrebne kakšne posebne mere za zaščito prevzema, ima odkupno podjetje sporazumno s Hmeljno komisijo za Slovenijo pravico, da podvzame tozadevne ukrepe.

OSREDNJA UPRAVNA ZGRADBA SAVINJSKIH HMELJARJEV-ZADRUŽNIKOV V ŽALCU

Vzporedno s krepitvijo ekonomskih faktorjev socializma nastajajo tudi med kmeti pomembne spremembe. Večji del obdelovalne zemlje v Jugoslaviji je last individualnega proizvajalca. V tej obliki zemljiške lastnine načelno še zmerom obstajajo določene možnosti za pojav kapitalističnih tendenc in odnosov. Glede na to, da je posest razdrobljena, da je zemljiški maksimum relativno nizek in da je nemogoče imeti v privatni lasti strojna sredstva za veliko kmetijsko proizvodnjo, je privatna zemljiška posest v Jugoslaviji praktično v velikanski večini zreducirana v glavnem na osebno delo lastnika in njegove družine. Če tudi nastopa privatna zemljiška posest kot resna ovira razvoju proizvodnih sil, bo s svojim zmerom tesnejšim povezovanjem s socialističnim ekonomskim sektorjem in posebno s svojo zmerom večjo navezanostjo na uporabo družbenih proizvodnih sredstev postopno spreminjala svojo naravo in postajala sestavni del velike socialistične kmetijske proizvodnje. S tem se ustvarjajo z ene strani pogoji, da bi se podružbljevala v obliki, ki bo ustrezala interesom družbene skupnosti in interesom delovnega kmeta, z druge strani pa, da bi se delovni kmetje čimbolj zbliževali in združevali z delavskim razredom in drugimi sloji delovnega ljudstva.

Komunisti se bodo upirali kapitalističnim težnjam na vasi in tistim negativnim manifestacijam privatnolastniške zavesti, ki porajajo ozke, sebične in tudi protisocialistične postopke in ki bi kot takšne lahko slabile politično enotnost delovnega ljudstva in postale opora reakcionarnih političnih sil. Komunisti teh tendenc in pojavov ne smejo podcenjevati, ker so resen družbeni faktor zaviranja, motenj, ustvarjanja

ekonomskih nesorazmerij in težav, političnega omahovanja itd.

Četudi takšne tendence obstajajo, pa vendarle ne pomenijo sile, ki bi neizogibno morala ogroziti zvezo med delovnim ljudstvom mesta in vasi, ustvarjeno med revolucijo in dosedanje socialistično graditvijo. Dejstvo, da velikanska večina kmetov pripada kategoriji malega kmeta, ki živi samo od svojega dela, ki mu je mala zemljiška posest samo pogoj za to njegovo osebno delo in ki je kot tak globoko zainteresiran, da se odpravi sleherna eksploatacija in da se krepí oblast delavcev in kmetov — ustvarja vse pogoje, da se enotnost interesov delovnih ljudi mesta in vasi, s tem pa tudi njihova politična zveza, v prihodnosti še bolj utrdi. Protislovja, ki bodo še nastopala v teh odnosih, se bodo urejala v okviru socialistične demokracije, pa tudi s sistematično akcijo socialistične družbe pri graditvi modernega velikega kmetijstva in pri socialistični preobrazbi vasi.

Prav zaradi tega morajo imeti kmetje v političnem in ekonomskem sistemu naše družbe enakopraven položaj z drugimi delovnimi ljudmi, pa tudi ustrezno svobodo ekonomskega in družbenega izražanja. Takšen politični položaj kmetov je nujen tudi zaradi tega, da bo kmet v konkretnih pogojih zainteresiran storiti vse, kar more, da bo povečal produktivnost dela; tako se bo zmerom bolj vključeval v veliko socialistično kmetijstvo, ki mu edino kaj takega omogoča in odpira perspektivo, da se bo otrešel zaostalosti, primitivnega dela in revščine.

(Iz programa Zveze komunistov Jugoslavije, sprejetega na VII. kongresu ZKJ.)